

Dr. Szepesházi Péter egyéni ügyvéd

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
szám: 101818-212021	
dátum: 2021 JÚN 02.	
Példány:	1
Melléklet:	1 db
jegyzőkönyv:	

A Tisztelt Alkotmánybíróság

részére

H.sz.: IV/818-1/2021

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Miskolci Törvényszék - 10.P.22.529/2016/45.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Debreceni Ítéltábla - Pf.I.20.054/2019/4.

Felülvizsgálati eljárás bírósága neve és felülvizsgálati határozat száma:
Kúria - Pfv.III.21.009/2019/6.

Felek:

Nyíregyházi Törvényszék (II.r.) alperes (4400 Nyíregyháza, Bocskai u. 2.)

Per tárgya: kártérítés megfizetése

Alkotmányjogi panasz hiánypótlással egységes szerkezetben

Indítványozó:

Tisztelt Alkotmánybíróság !

A Dr. Szepesházi Péter egyéni ügyvé

által képviselt

[REDACTED]

[REDACTED] jogi képviselőjeként a felperes és az Országos
Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Osztálya (1051 Budapest, Szalai út 16.) által képviselt
Nyíregyházi Törvényszék (4400 Nyíregyháza, Bocskai u. 2.) (II.r.) alperes elleni kérelmének

[REDACTED]

alkotmányjogi panaszt hiánypótlással egységes szerkezetben

terjesztem elő.

NYILATKOZAT SZEMÉLYES ADATOK KÖZZÉTÉTELÉRŐL

Alulírott az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel az alábbi

jognyilatkozatot

teszem:

Kijelentem, hogy jelen alkotmánybírósági ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványommal összefüggésben nevem nyilvánosságra hozatalához hozzájárulok / nem járulok hozzá

Kérelem

Kérem, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a 2011. évi CLI. tv. (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerint, hogy a velem, a felperessel érintett eljárásokban meghozott ítéletek, nevezetesen a Miskolci Törvényszék 10.P.22.529/2016/45-ös számú elsőfokú ítélete és az ezt helybenhagyó Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.054/2019/4.számú jogerős ítélete és a Kúria Pfv.III.21.009/2019/6. sz. ítélete beleütköznek Magyarország Alaptörvényébe - XXVIII. cikke (1) bekezdésébe (tisztességes pártatlan bíróság általi tárgyaláshoz való jog, részeleme az önkényes mérlegelés tilalma, részeleme az ésszerű időn belüli befejezéshez való jog), s (7) bekezdésébe (érdemi hatékony jogorvoslathoz való jog, ezzel összefüggésben a bírósághoz fordulás joga, mindezekkel összefüggésben egyrészt az önkényes mérlegelés tilalma, másrészt az egyik felperesi indok elbírálásához való jog) ütközik. Végül XIII. cikkének (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog) ütközését is állapítsa meg az Alkotmánybíróság és a fenti ítéleteket semmisítse meg olyan iránymutatással, hogy a Kúria az elsőfokon eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítsa (rPp. 361. §-ának c.) pontja) és s a jelen alkotmányjogi panaszban írtak szerinti bizonyítási teher és mérce szerinti bizonyításra, értékelésre kötelezze az elsőfokú bíróságot.

MELLÉKLETEK

Az iratokat, így az első- és másodfokú ítéleteket és a felülvizsgálati határozatot az elsőfokú bíróság terjeszti az Alkotmánybíróság elé. Jogi képviselőm meghatalmazását csatolom (K/1).

JOGORVOSLATI LEHETŐSÉGEK KIMERÍTÉSE, HATÁRIDŐ BETARTÁSA

Jogorvoslati lehetőségeimet már kimerítettem. A Miskolci Törvényszék ítélete ellen fellebbeztem, a Debreceni Ítélőtábla jogerős ítéletet hozott, a kúriai felülvizsgálat is megtörtént, a kúriai ítéletet 2021. január 26-án vette perbeli jogi képviselőm kézhez elektronikusan, 2021. március 29-én hétfőn (március 27-e szombat helyett) benyújtottam jelen az alkotmányjogi panaszt az elsőfokú bírósághoz.

ÉRINTETTSÉG

A támadott határozatok eljárásaiban felperes voltam.

TÉNYÁLLÁS

TEHÁT A KÁRTÉRÍTÉSI IGÉNNYEL TÁMADOTT ÜGY TÉNYÁLLÁSA:

Az alkotmányjogi panasszal támadott elsőfokú és másodfokú bíróság által megállapított és a Kúria által is elfogadott alapügybeli **tényállás** szerint

„A felperes a birtokvédelemre irányuló kérelmét elutasító jegyzői határozat ellen terjesztett elő keresetet a jelen per korábbi I. rendű alpereseként megjelölt Fehérgyarmati Városi Bíróságon 2012. szeptember 3-án. A keresetlevél hiányainak pótlását követően a járásbíróság az első tárgyalást 2013. január 7-re tűzte ki. Mivel a per alperese kérte a felperes volt házastársának – aki egyben az érintett ingatlanban tulajdonostárs – a perbevonását, az eljáró bíró tájékoztatta a feleket, hogy a felperes házastársának nem kell kötelezően perben állnia, de őt az alperesek sem vonhatják perbe. Ugyancsak tájékoztatást adott a felperes keresetmódosítását követően – ahhoz mérten – a bizonyítási kötelezettségükről, a bizonyítás lehetséges eszközeiről.

A következő, 2013. február 25-i tárgyaláson a járásbíróság tanúmeghallgatást foganatosított, majd építész szakértőt rendelt ki a felperes által állított károsodások vizsgálatára. A szakértő szakvéleményét április 24-én terjesztette elő, az egyik kérdéskörben jelezve kompetenciájának hiányát.

A bíróság a következő tárgyalást 2013. május 27-re tűzte ki. A felperes ekkor, majd június 4-én is módosította a kereseti kérelmét.

Időközben a járásbíróság elrendelte az építész szakvélemény kiegészítését, ami szeptember 24-én készült el. Ezen felül épületgépész szakértőt rendelt ki a keresetmódosítás kapcsán, aki november 28-án nyújtotta be szakértői véleményét.

A szakvéleményeket a járásbíróság december 5-én adta ki a feleknek azzal, hogy azokra 15 napon belül tehetnek észrevételt, ennek hiányában úgy tekinti, hogy a szakvéleményeket elfogadják. A felperes helyett a fia vette át a küldeményt december 15-én. Ezután a felperes többször bejelentette, hogy a szakvéleményt nem kapta meg, végül arra észrevételt 2014. július 28-án tett.

A következő, 2014. november 10-i tárgyaláson a járásbíróság elutasította a felperes új szakértő kirendelésére irányuló indítványát, egyben elrendelte az épületgépész szakértő meghallgatását a 2014. december 8-ra halasztott tárgyaláson. Ezt a bizonyítási cselekményt a szakértő akadályoztatása miatt végül december 10-én foganatosította. A felperes téves címzés miatt nem kapta meg a halasztó végzést, ezért december 8-án a bíróságon megjelent. Ekkor szóban idézték az új hatánapra.

A december 10-i tárgyaláson a szakértő rövid határidővel vállalta, hogy benyújtja díjjegyzékét, amit még aznap megküldött a járásbíróság részére. A bíróság a tárgyalást határozathirdetésre halasztotta december 23-ra. Ekkor kihirdetett ítéletével részben helyt adott a keresetnek. Határozatának részletes, az alkalmazott jogszabályokat is tartalmazó indokolásában tájékoztatta a feleket, hogy az épületgépész szakértő jelenléti díját később állapítja meg, amely perköltség viseléséről kiegészítő ítéletben fog dönteni.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes 2015. január 25-án fellebbezett. A hiányok pótlását követően az iratok felterjesztésre kerültek a II. rendű alperesi bíróságra.

A II. rendű alperes a 2015. július 2. napjára kitűzött tárgyaláson – saját eljárásának felfüggesztése mellett – elrendelte az iratok visszaküldését az elsőfokú bíróságnak a szakértő díjának megállapítása és az ítélet kiegészítése érdekében. A járásbíróság július 21-én meghozta díjmegállapító végzését, majd annak szeptember 5-i jogerőre emelkedését követően szeptember 24-re tűzött tárgyalást az ítélet kiegészítése céljából, amire végül október 5-én került sor.

Az eljáró bíró betegsége miatti tartós akadályoztatása folytán a kiegészítő ítélet 2015. december 22-én lett írásba foglalva, mellyel szemben a felperes 2016. január 12-én fellebbezéssel élt. Ezt hiánypótlást követően február 17-én terjesztette fel a járásbíróság másodfokú elbírálásra.

A II. rendű alperes a 2016. június 30. napjára tűzött tárgyaláson kihirdetett ítéletével a járásbíróság ítéletének a 3000 forint kártérítés megfizetésére kötelező rendelkezését hatályon kívül helyezte és az alperesek marasztalásának fő összegét 58.941 forintba leszállította. Mellőzte a perköltség viselésére vonatkozó ítéleti, valamint kiegészítő ítéleti rendelkezést és egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg a felperesnek 17.490 forint elsőfokú perköltséget. Egyebekben helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. Határozatának indokolásában kitért arra, hogy a hatályon kívül helyezett rendelkezésre a kereseti kérelem nem terjedt ki.”

AZ ELJÁRÁS

(Adott esetben az alkotmányjogi panasszal nem érintett részek ismertetése, idézése is szükséges a megértéshez, áttekintéshez)

A felperes keresetében 10.442.000 forint megfizetésére kérte kötelezni a II. rendű alperest. Ebből 10.000.000 forintra a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. §-ának (3) bekezdése alapján tartott igényt, mivel – hivatkozása szerint – az alapügyben sérült a per tisztességes lefolytatásához, illetőleg ésszerű időn belüli befejezéséhez fűződő alapvető joga. Emellett állította, hogy az alapügyben felmerült 442.000 forint perköltséggel egyező vagyoni kára is keletkezett, amelynek megtérítését a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. és 349. §-aira alapítottan. A II. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvelése szerint az eljárás során a felperes alapvető jogai nem sérültek, részéről károkozás nem történt. **(Mivel II.r. alperes az egyetlen alperes, ezért a továbbiakban alpereként nevezem meg.)**

Az elsőfokú bíróság, a Miskolci Törvényszék (10.P.22.529/2016/45.) a felperesi kárigénnyel kapcsolatos keresetet elutasította. „Arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem sérült az alapügyben a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga: nem volt megállapítható a fegyveregyenlőség elvének sérelme. Kifejtette, a járásbíróság eljárásjogi tájékoztatása megfelelt a Pp. Követelményeinek és nem hozta hátrányos helyzetbe a felperest. Annak későbbi hiányát sem értékelte az eljáró bíróság terhére, mert a szükséges bizonyítást lefolytatta. Megállapította továbbá, hogy a kiegészítő szakértői vélemény kézbesítése is megtörtént a felperes részére. a Pp. 2. § (3) bekezdésében szabályozott, a perek ésszerű időn belüli befejezéséhez fűződő jog önálló kártérítési felelősséget megalapozó tényállás, amely a jogkövetkezményeket is rendezi. Úgy ítélte meg, hogy ezt az alapjogi sérelmet az egész eljárásra vetítve kell vizsgálni, az erre alapított igény nem azonosítható egyes eljárási szabályok megsértésével. Ezt szem előtt tartva bár állapított meg ügyintézési késedelmet a II. rendű alperes eljárásában, mégsem találta megalapozottnak az ezen alapuló követelést. Álláspontját azzal indokolta, hogy egyrészt a felperes magatartása is hozzájárult a per elhúzódásához, másrészt – a bizonyítási eljárás nehézségei, a kiterjedt szakértői bizonyítás szükségessége miatt – a 3 év 9 hónapos pertartam nem tekinthető jelentősen eltúlzottnak. A felperes alapperbeli perköltségének megfizetésére irányuló kártérítési igényt ugyancsak alaptalannak találta. Kifejtette, e költségek az állított II. rendű alperesi jogsértések hiányában is felmerültek volna. Álláspontja az volt, nem történt olyan kirívó jogszabálysértés, jogalkalmazási tévedés vagy mulasztás, ami alapot adhatna a kártérítési felelősség megállapítására. A hatályon kívül helyező ítéleti rendelkezést sem tartotta jogszabálysértőnek, mivel – erre vonatkozó jegyzői határozat hiányában – a bíróságnak nem volt határozathozatali kötelezettsége a hasznokat, károkat, költségeket illetően. Az eljáró bíróságok bizonyíték-mérlegelését sem ítélte kirívóan okszerűtlennek.”

A másodfokon eljáró Ítéltábla 20.054/2019/4-es számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 200 000 forintot, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 5000 forint másodfokú perköltséget. Úgy rendelkezett, hogy a le nem rótt 835 360 forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Indokolása alapján:

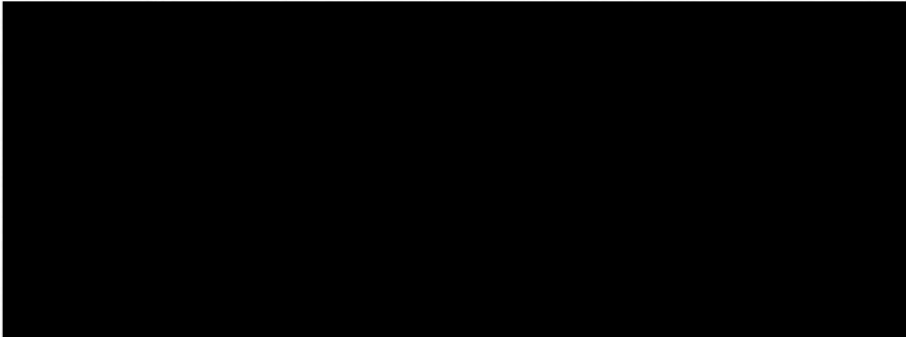
„A fellebbezés kisebb részben, a per észszerű időn belül történő befejezése vonatkozásában megalapozott, azt meghaladóan megalapozatlan.

Az ítélet tábla II. rendű alperesre pontosította az alperes perbeli állását, mivel az eredeti, a korábbi I. rendű alperessel szembeni idézés kibocsátása nélküli elutasítást követően jogi hatályaiban fenntartott keresetlevél szerint II. rendű volt a perben maradt alperes perbeli állása. Az ítélet tábla ehelyütt rögzíti továbbá, hogy a felperes az eljárás kezdeti szakaszában perbe vonta III. rendű alperesként a Debreceni Ítélet táblát is, majd észlelve a téves perlést, vele szemben elállt a keresetétől, ezért az elsőfokú bíróság az ítélet táblával szemben jogerősen megszüntette a pert (34. sorszámú végzés). Mivel az ítélet tábla nem fél a perben, nincs kizárva az ügy elintézéséből az 1952. évi Pp. 13. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján.

Az elsőfokú bíróság az ügy érdemi elbírálásához szükséges tényállást megállapította, ennek részeként helytállóan mérlegelte az alapügy iratait és a felek nyilatkozatait. A fellebbezés hivatkozásával szemben helytállóan állapította meg az alapügy iratai között rendelkezésre álló kézbesítési dokumentum (37. sorszámú irat függeléke) alapján azt is, hogy a kiegészítő szakértői vélemény kézbesítésére – helyettes átvevő útján – sor került, de a felperes másolatot is kapott.

Az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból helytálló következtetésre jutott a tisztességes eljárást hiányoló és az alapügyben felmerült költségek kártérítésként történő megfizetését célzó kereseti kérelmek megalapozatlansága vonatkozásában. Az ítélet tábla e döntés indokaival nagyjából – az alábbi kiegészítésekkel – egyetértett, nem osztotta azonban az elsőfokú bíróság alapügy elhúzódnásával összefüggésben kifejtett jogi álláspontját.

A felperes a fellebbezésben is alaptalanul sérelmezte a járásbíróság bizonyítási kötelezettségre vonatkozó tájékoztatását. Az ítélet tábla – az elsőfokú ítélet helytálló indokait szükségtelenül meg nem ismételve – kitér a következőkre is. Tény, hogy a járásbíróság csupán az eredetileg előterjesztett kereseti kérelem vonatkozásában tájékoztatta a feleket bizonyítási kötelezettségükről (alapirat 7. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal), a felperes azonban az alapügyre vonatkozó előadása szerint tisztában volt bizonyítási kötelezettségével (keresetlevél 4. oldal, 11. sorszámú irat 1. oldal). A polgári perrendtartás tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó szabályainak alkalmazásával kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2009. (VI.24.) PK vélemény 3. pontjában foglaltak szerint pedig a bíróságnak akkor kell tájékoztatást adnia a félnek, ha nincs kellőképpen tisztában bizonyítási kötelezettsége tartalmával. A felperes emellett – az építész szakértő kompetenciájának kérdését ide nem értve – nem is jelölt meg olyan bizonyítási eszközt, amely igénybevételenek elmaradása sértette volna a per tisztességes lefolytatását. A járásbíróság nem is határolta be a bizonyítási eszközök körét, hiszen nem kizárólagosan lehetséges bizonyítási eszközként jelölte meg Gulyás István tanú kihallgatását és építész szakértő bevonását, hanem külön eljárásjogi kötelezettsége hiányában hívta fel a jogi képviselő nélkül eljáró felek figyelmét a per akkori állása szerint számba vehető bizonyítási eszközökre, de a jegyzőkönyv tartalma szerint ezt közvetlenül

megelőzően általános tájékoztatást is nyújtott a bizonyítás eszközeiről. Ennek eredményeként a felperes további külön tájékoztatás nélkül kérte épületgépész szakértő kirendelését.

Az elsőfokú ítélet perben állással kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozó helytálló indokain túl szükséges annak rögzítése is, hogy az alapügy I. rendű alperese az 1952. évi Pp. alapján nem kérhette a felperes tulajdonostársának (házastársának) perbevonását (alapügy 6. sorszámú irat), az ezzel kapcsolatos tájékoztatást – mivel ilyen igényt kizárólag ő támasztott – az alperesi oldalnak, nem a felperesnek adták (alapügy 7. sorszámú jegyzőkönyv, 1. oldal). A teljesség kedvéért szükséges rögzíteni, hogy a felperes azt is ellenezte, hogy tulajdonostársát – mivel gondokság alatt állt – tanúként hallgassák ki az alapügyben (alapügy 18. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldal).

A fellebbezés alaptalanul sérelmezte az elsőfokú ítélet építész szakértő kompetenciájával kapcsolatos megállapításait is. Elöljáróban hangsúlyozni kell, amennyiben a felperes álláspontja szerint kompetenciakör hiányában terjesztették elő a szakvéleményt, az alapügyben kellett volna fellebbezéssel élnie az építész szakértő díját megállapító végzéssel szemben (1959. évi Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése), fellebbezés hiányában erre utóbb kártérítési igényt nem alapozhat. Emellett az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra az álláspontra, hogy e téren sem sérült a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga. Az építész szakértő kirendelésére a felperes kéme nye, továbbá a fenyőfa felperesi ingatlanra gyakorolt hatása miatt került sor. Az építész szakértő az előbbi esetben kifejezetten jelezte, hogy a kéme ny állapotának megítélése kívül esik szakértői kompetenciáján (alapügy 13. sorszám alatti szakvélemény, 3. oldal), a fenyőfa eltávolításának pedig előkérdése volt, hogy milyen hatást gyakorol a lakóházat is magában foglaló ingatlanra. Tény ugyanakkor, hogy e szakértő mezőgazdasági kérdésre (elmaradt termés) nem adhatott igazságügyi szakértői véleményt, azonban a felperes alapvető joga (mivel ilyen kereseti kérelme nem volt az alapügyben) e vonatkozásban sem sérült. Az építész szakértő a felperes keresetváltoztatásait követően is kifejezetten a szakértői ismeretébe vágó kérdésekre válaszolt a felperesi lakóingatlant érintő további behatások vonatkozásában, és mind a járásbíróság, mind a II. rendű alperes – ide nem értve az épületgépészeti szakkérdéseket – az építész szakértő véleményére alapozta ítéletét (a járásbíróság ítéletének 4-6. oldalai, a II. rendű alperes ítéletének 7-9. oldalai). Alaptalan volt ezért a felperes elsőfokú eljárás során tett azon hivatkozása is, hogy a II. rendű alperes jogerős ítélete szerint felesleges volt e szakértő kirendelése.

Az eljáró bíróságok részéről nem történt tehát kirívóan súlyos jogsértés az építész szakértő kirendelésével, de azzal sem, hogy e bizonyítás továbbfejlesztését (amelyet a 48. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldalán rögzített nyilatkozata szerint a felperes sem kért) nem látták szükségesnek, és mivel e szakértő minden a jogvita elbírálása szempontjából megválaszolendő kérdésre előterjesztette véleményét, nem rendeltek ki más szakértőt sem. Emellett az elsőfokú bíróság által pontosan idézett bírói gyakorlat szerint a jelen per nem jelenthet új jogorvoslati fórumot, de helytállóan utalt arra is, hogy önmagában az alapügy iratai alapján megállapítható, hogy nem sérült a felperes tisztességes eljárás lefolytatásához fűződő joga sem.

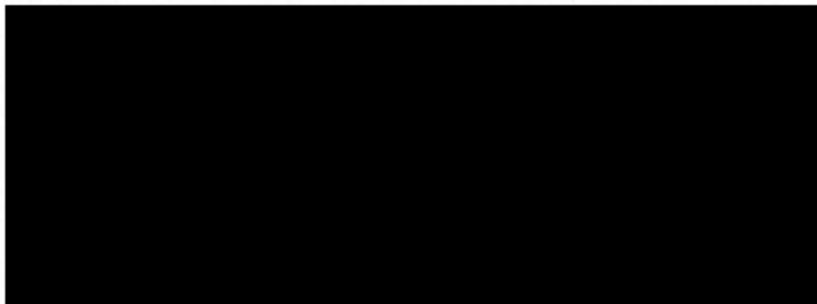

Az elsőfokú bíróság csak a tényállás részeként tért ki a 2014. december 8-i tárgyalás elhalasztása kapcsán megjelölt sérelmekre, ezért az ítélőtábla az 1952. évi Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján a következőkkel egészíti ki az indokolást. Tény, hogy a tárgyalás elhalasztására vonatkozó értesítés nem érkezett meg a felpereshez. Erre azonban az eljáró bíró utasítást adott, és pusztán adminisztrációs, de nem az eljárás tisztességtelen voltát jelentő okból maradt el a felperes értesítése.

A felperes perköltségben megmutatkozó kára szempontjából pedig az ilyen perköltség az 1952. évi Pp. 78. §-ának (5) bekezdése szerinti költségnek minősül. Eszerint a feleket nem lehet kötelezni olyan költségek viselésére, amelyek a bíróság érdekkörében felmerült - egyébként elhárítható - ok következtében keletkeztek. Ezeket a költségeket - külön jogszabályban meghatározott módon - az állam viseli. Az ezzel összefüggő részletszabályokat a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok következtében keletkezett költségek viseléséről szóló 12/2002. (VI.24.) IM rendelet szabályozza. E rendelet 1. §-ának (2) bekezdése szerint az, aki az érdemi határozat meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig nem kéri költségei megtérítését a bíróságtól, a felmerült költségét esetleges pernyertessége esetén is maga viseli. Mivel az 1952. évi Pp. 79. §-ának (2) bekezdése, amely szerint a költségek utólagos felszámításának helye nincs, e vonatkozásban is irányadó, a felperes ezzel összefüggő vagyoni kár megtérítése iránti igénye is megalapozatlan volt.

A felperes fellebbezése a fenyőfa által okozott károk megtérítésével kapcsolatos kereseti kérelemmel összefüggésben is megalapozatlan, amelyet már a felperes jelen perben előterjesztett keresetlevele is cáfol. Eszerint az alapügyben előterjesztett módosított kereseti kérelme öttagú halmazatot képezett. Ezek között szerepelt a fenyőfa kivágása, azonban a fenyőfa ültetésével okozati összefüggésben jelentkező károk megtérítése nem (keresetlevél 2. oldal). Az alapügy iratai alapján is ugyanez állapítható meg: a felperes sem a jegyzői birtokvédelmi eljárás során, sem a járásbíróság előtt e címen nem kért kártérítést. Az alapügy alperesei voltak, akik a fenyőfa kivágását elkerülendő kompenzációként ajánlották fel az okozott kár megtérítését (alapügy 8. sorszám alatti beadvány, 2. oldal), amelyet azonban a felperes nem fogadott el, hanem változatlanul a fenyőfa kivágását kérte (alapügy 9. sorszámú jegyzőkönyv, 2. oldal), majd a járásbíróság ezen érdekek összemérése miatt vizsgálta a fenyőfa elmaradt terményben is megmutatkozó hatását. A felperes ezt követően terjesztett elő kártérítési igényt (amellyel a jogerős ítélet is foglalkozott, és részben megalapozottnak talált), amely a gázszámláiban jelentkező többletfizetésre és a hátsó ablak betörésére vonatkozott (18. sorszámú jegyzőkönyv, 1. oldal). Ennek megfelelően a felperes a járásbíróság ítéletével szemben előterjesztett fellebbezésében (alapügy 68. sorszámú irat 1. oldal) kifejezetten a jelen perben előterjesztett keresetlevelben idézetekkel egyezően jelölte meg módosított keresetét (köztük a fenyőfa vonatkozásában kizárólag a közös mezsgye közelében álló egy db fenyőfa kivágása). Ezért a felperes érvelésétől eltérően a II. rendű alperes ítéletének vonatkozó kitétele nem volt iratellenes.

A vonatkozásban sem állapítható meg kirívó jogértelmezési tévedés a II. rendű alperes részéről, hogy a Ptké. 27. §-ának (3) bekezdését úgy értelmezték, hogy e károk esetében nem szükséges határozatot hozni (a felperes pedig nincs elzárva új kereseti kérelem előterjesztésétől). Túl azon, hogy a PK 29. számú állásfoglalás alkalmazása nem volt kötelező, az egyértelműen rögzíti, hogy a

bíróság a Ptké. 27. §-ának (3) bekezdésében foglaltak szerint a hasznok, károk és költségek kérdésében erre irányuló kereseti kérelem nélkül akkor köteles határozni, ha az illetékes jegyző nem csak a birtoklás, hanem a hasznok, károk és költségek kérdésében is határozott, az érdekelt fél csak a birtoklás kérdésében indított keresetet. A jegyző azonban nem határozott a károk kérdésében, ezért a II. rendű alperes részéről ezzel összefüggésben sem történt kirívó jogsértés, de az eljárás tisztességére vonatkozó követelmény sem sérült.

A felperes alaptalanul sérelmezte a MÉM rendelet alkalmazásának elmaradását is. Az elsőfokú ítélet helytálló indokolása mellett hangsúlyos az is, hogy a II. rendű alperes ítéletének indoklása megfelelt a bírói gyakorlatnak, amely szerint a telepítés 1990. december 24. napjáig hatályos közbiztonsági szabályai helyett azt kellett vizsgálni, hogy a fenyőfa szükségtelenül zavarja-e a felperest az ingatlanának birtoklásában.

A fentieket összegezve az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra az álláspontra, hogy a felperes által megjelölt okokból nem volt megállapítható sem a tisztességes eljárás lefolytatásához való jog sérelme, sem az, hogy az alapügyben eljáró bíróságok vagyoni kárt okoztak volna a felperesnek. Az ítélet tábla a fellebbezésben foglaltak miatt hangsúlyozza azt is, hogy az elsőfokú ítélet indokolása – a fenti kiegészítésekkel és pontosításokkal – nem általános, hanem a helytállóan idézett jogszabályhelyeknek és bírói gyakorlatnak megfelelően rögzíti azokat a kereteket, amelyek mentén a felperes egyes hivatkozásai alaptalanok voltak. Ezek közül is nyomatékkal hangsúlyozandó, hogy e kártérítési per nem jelenthet új jogorvoslati lehetőséget a fél számára, a bizonyítékok felülmérlegelésére a kártérítési perben nincs lehetőség.

Az ítélet tábla nem osztotta ugyanakkor az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy érvényesült a felperesnek a per ésszerű időn belül történő befejezéshez való joga is.

Az elsőfokú bíróság a felperes fellebbezési érvelésével szemben helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy nem a 2013. május 27-i tárgyalási időponthoz képest kellett figyelembe venni a járásbíróság eljárásának első inaktív szakaszát, hiszen az alapügyben ezt követően szakértői bizonyítás folyt, amely mellett a feleknek nem volt tárgyalást igénylő bizonyítási indítványa. Ezért az elsőfokú bíróság által helytállóan rögzítettek szerint a törvénykezési szünet miatt 2014. február 2. napjától 2014. július 15. napjáig, majd 2014. augusztus 20. napjától 2014. október 7. napjáig terjedő mintegy 6,5 hónapos inaktív időszakot kell figyelembe venni. Az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően nem volt jelentősége, hogy a felperes mikor terjesztette elő az építész szakértői vélemény kiegészítésével kapcsolatos észrevételeit, hiszen egyrészt a felperes észrevételei alapján további bizonyítás nem folyt, másrészt a járásbíróság ezzel kapcsolatos felhívása egyértelmű jogkövetkezményt jelölt meg az észrevétel mellőzésére (alapügy 37. sorszámú végzés), harmadrészt pedig 2014. január 2. napján rendelkezésre állt valamennyi fél részéről olyan, az épületgépész szakértő véleményére vonatkozó észrevétel, ami alapján nem volt akadálya az eljárás folytatásának, főleg a tárgyalás kitűzésének.

Az elsőfokú bíróság az ítélet kiegészítése körében jelentkező mulasztással összefüggő tényállást is helytállóan állapította meg, azonban tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az ítélet kiegészítése kevesebb, mint 5 hónap késedelmet eredményezett. Az épületgépész szakértő az utolsó, 2014. december 10-i tárgyaláson bejelentette, hogy kéri díjának megállapítását, és ezt követően rekesztették be a tárgyalást és halasztották el az ítélet kihirdetését 2014. december 23. napjára. A díjjegyzék pedig már aznap, 2014. december 10. napján beérkezett. A fellebbezés iratellenesen utal arra, hogy a járásbíróság ezt követően, 2015. január 5. napján határozott volna a szakértő jelenléti díjáról, ugyanis a járásbíróság 2014. december 23. napján hirdette ki ítéletét (amelyben utalt arra, hogy kiegészítő ítéletet fog hozni), azonban csak 2015. július 21-én hozott végzést a szakértői díjról.

Az 1952. évi Pp. 225. §-ának (6) bekezdése szerint ha a bíróság az ítéletében nem rendelkezett olyan kérdéssel, amelyről rendelkezés jogszabály értelmében hivatalból kötelező, a mulasztást a bíróság a hiányosság észlelését követően haladéktalanul köteles hivatalból pótolni.

A járásbíróság azonban nem haladéktalanul, hanem csak az iratok felterjesztést követő visszaküldését követően határozott az ítélet kiegészítéséről. Amennyiben e jogszabályi előírásnak megfelelően járt volna el, és haladéktalanul megállapítja a szakértő díját (amely ellen a felek nem éltek fellebbezéssel), majd haladéktalanul kiegészíti az ítéletet, e mintegy 6 hónap alatt sor kerülhetett volna az iratok pótlólagos felterjesztésére oly módon, hogy a II. rendű alperes a 2015. július 2. tárgyaláson jogerős ítéletet hozzon, és az alapügy nem 2016. június 30., hanem 2015. július 2. napján jogerősen befejeződjön.

E két mulasztás miatt mintegy 1 év 6 hónappal hosszabbodott meg a tényleges pertartam. A II. rendű alperes pedig alaptalanul hivatkozott arra, hogy a fellebbezés a kereseti kérelemhez képest új előadást tartalmazott, hiszen a felperes már az elsőfokú eljárás során is e két mulasztásra hivatkozott (keresetlevél 9., 10. oldalak), amelynek megfelelően az elsőfokú bíróság is vizsgálta e mulasztásokat.

Az 1952. évi Pp. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróságnak az a feladata, hogy - összhangban az 1. §-ban foglaltakkal - a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse.

A (2) bekezdés alapján a per befejezésének ésszerű időtartama a jogvita tárgyát és természetét, valamint az eljárás lefolytatásának egyedi körülményeit is figyelembe véve határozható meg. Nem hivatkozhat a per ésszerű időn belül történő befejezésének követelményére az a fél, aki magatartásával, illetve mulasztásával a per elhúzódásához maga is hozzájárult.

A (3) bekezdés értelmében az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésének elmulasztása esetén a fél - az alapvető jogait ért sérelemre hivatkozással - méltányos elégtételt biztosító kártérítésre tarthat igényt, feltéve, hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható. Az igény elbírálása során a

bíróság soron kívül jár el. A kártérítés megállapítását nem zárja ki, ha a bíróság nevében eljáró személynek az okozott jogsérelem közvetlenül nem volt felróható.

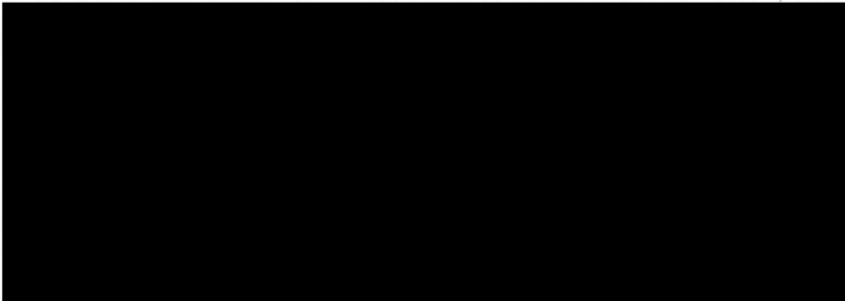
Az elsőfokú bíróság helytállóan mérlegelte a pertartam és az ésszerű idő relációjában, hogy a bizonyítási eljárás nehézségekbe ütközött, mivel két szakértő kirendelésére is sor került, és az alapügy iratainak megfelelően rögzítette azt is, hogy a járásbíróság egyebekben időszerűen, többnyire a számára nyitva álló határidők első harmadában intézkedett a per vezetéséről. Ez utóbbiakat figyelembe véve az állapítható meg, hogy a járásbíróság fenti mulasztásai hiányában mintegy 2 év 10 hónap lett volna az az ésszerű idő, amely az alapügy jogerős befejezéséhez szükséges. Ehhez képest a per mintegy egy éves, azaz közel egyharmad időtartammal történő elhúzódása olyan a felperes alapvető jogában megmutatkozó sérelem, amely miatt alappal tartott igényt a méltányos elégtételre. Különös jelentősége van az ítélezési gyakorlat alapján, hogy az adott bíróság mindent megtett-e annak érdekében, hogy az eljárás folyamatosságát biztosítsa, és a jogvita elbírálására minél előbb sor kerüljön. Önmagában sem az eljárás objektív tartama, sem a bírói határidők elmulasztása nem teremt a fél számára közvetlenül anyagi jogot, a bírói mulasztásnak közvetlen jogkövetkezménye nincs. Ennek jelentősége az ésszerű időtartam egyedi körülményeinek a vizsgálata során van az esetben, ha hozzájárul a per elhúzódásához. A perbeli esetben a járásbíróság eljárásának fenti két inaktív szakasza már olyan mérvű, amelyet az egyébként nagyjából időszerű pervezetés sem kompenzál.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indoklásában tett megjegyzéstől eltérően a jogi képviselő nélkül eljáró felperes esetében erre vonatkozó külön tájékoztatás hiányában nincs jelentősége, hogy a járásbíróságnál nem kifogásolta az eljárás elhúzódását (1952. évi Pp. 114/A. §-a). Mivel a felperes az előzőekben kifejtettek szerint nem járult hozzá a per elhúzódásához, a II. rendű alperest objektív, a felróhatóságától független kártérítési felelősség terheli.

A kártérítés mint méltányos elégtétel összegének meghatározásánál az ítéletábra a bírói gyakorlatnak megfelelően értékelte a fentiek mellett az eljárás viszonylagos bonyolultságát, a többszöri keresetváltoztatást, és azt is, hogy bár az eljárás tárgya birtokháborítás és szomszédjog volt, annak alapját már régebb óta fennálló sérelmek képezték, de a felperes el is költözött a per alatt a per tárgyát képező ingatlanból. Figyelemmel a mértéktartás és arányosság elvére, továbbá a hasonló ügyekben hozott döntésekre is (pl. Debreceni Ítéletábra Pf.II.20.619/2012/6., Fővárosi Ítéletábra Pf.VI.20.119/2013/5.) 200 000 Ft szükséges, egyben elegendő a felperest ért sérelem kompenzációjaként.

Az ítéletábra a fenti indokok alapján részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján.

A felperesnek nem volt perköltség igénye az elsőfokú eljárás során, a másodfokú eljárásban azonban már ügyvédi munkadíjból álló perköltségre is igényt tartott. Bár a fellebbezés kisebb részben volt eredményes (2%), mivel a túlnyomórészt pernyertes II. rendű alperesnek nem volt

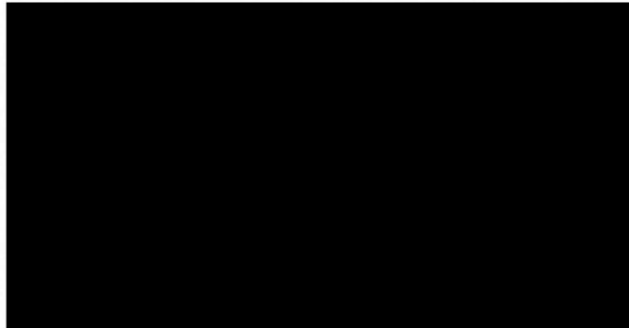
perköltség igénye, az ítélet tábla az 1952. évi Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján kizárólag a felperes oldalán felmerült Áfa-mentes ügyvédi munkadíjat vette figyelembe...”

Felülvizsgálati határozatában a Kúria hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet (Pfv.III.21.009/2019/6.).

A Kúria szerint:

„...A Pp. 221. § (1) bekezdése rögzíti az ítélet indokolásának tartalmi követelményeit. Eszerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tény nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Az indokolás tartalmi felépítését tekintve több részre osztható, melyek között szerepel - egyebek mellett - a kereseti kérelem és az ellenkérelem, másodfokú határozatok esetében pedig a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem rövid ismertetése is. Arra, hogy az ismertetésnek mennyire kell részletesnek lennie, törvényi előírás nincs. Ez ügyenként változó, mindig a döntés érdeméhez és a másodfokú bíróság indokolásához kell igazodnia. A tartalom ismertetésénél azt a célt kell a bíróságnak szem előtt tartania, hogy kellő mértékben segítse a másodfokú eljárás kereteinek, vizsgálódási szempontjainak érthetőségét, ezzel - közvetetten - a döntés meggyőző erejét. A Kúria álláspontja szerint a jogerős ítéletben a fellebbezési ellenkérelem ismertetése a jogvita lényegéhez igazodóan a szükséges mértékben megtörtént, a per eldöntéséhez annak részletesebb ismertetésére nem volt szükség, annak tömörségéből a feleket hátrány nem érte.

A felperes felülvizsgálati kérelmében állította, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 3. § (3) bekezdésében az 1/2009. (VI. 24.) PK véleményben foglaltakat azzal, hogy a szükségtelen zavarás tényével kapcsolatosan nem adott a számára tájékoztatást. Kétségtelen, hogy a bíróság feladata a bizonyítási teherrel összefüggő kötelező előzetes tájékoztatás akkor is, ha a félnek jogi képviselője van, mivel azonban a tájékoztatási kötelezettség célja annak biztosítása, hogy a fél a bizonyítási indítványait a jóhiszemű és célszerű pervitel követelményeinek megfelelően előterjeszthesse, az nem minden esetben azonos terjedelmű. Ezt tükrözi az 1/2009. (VI. 24.) PK vélemény 3. pontja is, amely szerint a tájékoztatás megadásának egyik feltétele, hogy megállapítható legyen, a fél nincs kellőképpen tisztában bizonyítási kötelezettsége tartalmával. A tájékoztatási kötelezettség tehát csak az egyedi ügyekben tapasztalható szükségesség mértékéhez igazodóan áll fenn, így igazodnia kell a felek nyilatkozataihoz és ahhoz, hogy mennyiben vannak tisztában bizonyítási feladataikkal. Nem állapítható meg a bíróság tájékoztatási kötelezettségének a megsértése, ha a tájékoztatás az adott tényálláshoz kapcsolódóan, a felek előadásainak, már előterjesztett bizonyítási indítványainak megfelelően egyediesítve és teljeskörűen megtörtént (hasonlóan: BH2011. 312.). A perbeli esetben az elsőfokú alapeljárásban a felperes bizonyítási indítványai adekvátak voltak, igazodtak kereseti kérelméhez, annak módosításához, és azokat a bíróság a szükséges körben teljesítette. Ilyen körülmények között külön tájékoztatási kötelezettség a bíróságot nem terhelte, következésképpen az elsőfokú bíróság tájékoztatása megfelelt a Pp. 3. § (3) bekezdése kapcsán kialakult helyes

joggyakorlatnak.

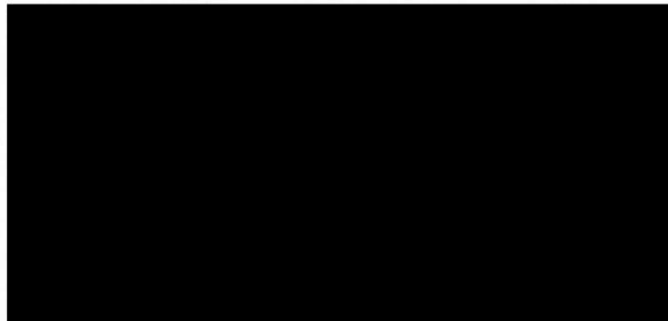
Az is megállapítható, hogy a bíróság a perbenállásról ugyancsak helytállóan tájékoztatta a felperest. A felülvizsgálati kérelemben hiányolt Ptk. 146. §-áról való tájékoztatás anyagi jogszabályról való tájékoztatás lett volna, amely nem vonható a Pp. 3. § (3) bekezdése körébe, az ugyanis kizárólag arra szorítkozhat, hogy melyek azok a jelentős tények, amelyeket a félnek bizonyítania kell. Ezt a bíróságnak az alkalmazandó anyagi jogi jogszabályokhoz kell igazítania, amely rendelkezésekről azonban a fél számára tájékoztatást nem adhat. Arra pedig a tájékoztatásnak végképp nem kellett kiterjednie, hogy a felperes tulajdonostársa - esetleges jogsérelme esetén - milyen jellegű jogvédelmet igényelhet az alperesekkel szemben, mivel ez nem volt a per tárgya. A tájékoztatási kötelezettségnek mindig a peres felek viszonylatában kell érvényesülnie, nem mutathat azon túl más, lehetséges későbbi felperesekre. Az elsőfokú bíróság tehát azzal sértette volna meg a fegyveregyenlőség elvét, ha tájékoztatásával az alperesekkel szembeni újabb - más személy által indítható - perindítás lehetőségét veti fel.

Nem iratellenes a jogerős ítéletnek a perben kirendelt építész szakértő azon jelzésére vonatkozó utalása, hogy az egyik kérdéskör, amelyben kirendelésre került, kívül esik szakértői kompetenciáján. Erről a szakértő 13. számú szakvéleményének 3. oldalán kifejezetten nyilatkozott. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy az eljárás során a későbbiekben is minden esetben a szakterületéhez tartozó kérdésekre válaszolt a felperesi lakóingatlant érintő behatások kapcsán. A perben kirendelt másik - épületgépészeti szakterületen működő - szakértő ugyanakkor a felmerült további releváns kérdésekre adott szakmailag hozzáértő, kompetens válaszokat. Jogszabálysértés tehát e körben sem történt, a szükséges bizonyítást az elsőfokú bíróság a perrel érintett szakterületek szakértői útján lefolytatta.

Ugyancsak iratellenesnek tartotta a felperes, hogy a bíróságok a további bizonyítást, más szakértő kirendelését nem látták szükségesnek. Ez az érvelése azonban az iratellenesség körében nem értelmezhető. A bizonyítás szükségességéről való döntés jogi megítélés, mérlegelés eredménye, következésképpen iratellenessége fel sem merülhet, a felperes viszont ezzel összefüggésben a bíróságok mérlegelési tevékenységét a Kúria 1/2016. (II.15.) PK véleményében meghatározott módon - érdemben vizsgálhatóan - nem támadta.

Osztja a Kúria a jogerős ítélet álláspontját abban, hogy az építész szakértő kirendelése nem volt felesleges, és helyesen fogadták el szakvéleményét a saját maga által is szakértői kompetenciájához tartozóként minősített kérdésben az alapeljárásban eljáró bíróságok. Lényeges, hogy a birtokvédelmi perben született ítéletek egyike sem alapul az építész szakértőnek olyan válaszában, amely nem tartozott volna a szakterületéhez.

Az alapeljárásokban nem sérült a Pp. 177. § (6) bekezdésében és 182. § (3) bekezdésében rögzített követelmény, mert a szakvéleményt a bíróságok - miután az ehhez szükséges mérlegelést elvégezték - a megválaszolt szakkérdésekben nem tekintették homályosnak, hiányosnak, önmagával, vagy más szakértő véleményével, illetve a bizonyított tényekkel ellentétben állónak, nem ítélték olyannak sem, amelynek helyességéhez egyébként nyomatékos kétség fér, így nem volt szükség más szakértő kirendelésére. A Pp. 177. § (6) bekezdése kapcsán pedig fontos kiemelni, hogy a bíróság a fél a kérelmére csak akkor rendel ki újabb szakértőt, ha azt a bizonyítás szempontjából szükségesnek látja, vagyis akkor, ha az a 182. § (3) bekezdése szerint fennálló

körülmények miatt szükséges. Mérlegelési tevékenységükkel azonban a bíróságok aggálytalannak ítélték a szakértői véleményt, okszerűtlennek nem tekinthető mérlegelésük pedig jelen perben - mivel az újabb jogorvoslati fórumot teremtené a pervesztes fél számára - nem bírálható felül. A felperes által a felülvizsgálati kérelemben előadott szöveges indokolás kapcsán a Pp. 177. § (5) bekezdésének, 180. § (1)-(3) bekezdéseinek és 182. § (1)-(2) bekezdéseinek megsértése ugyanakkor nem értelmezhető, mert azokhoz a megjelölt jogszabálysértésekkel adekvát, logikai egységet képező jogi érvelést nem fűzött. Érdemi vizsgálatukat ezért a Kúria az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjainak megfelelően mellőzte.

Egyetért azonban a felülvizsgálati kérelemmel a Kúria abban, hogy a szakvélemény megalapozatlanságára, hiányosságára, egyéb tartalmi kérdéseire hivatkozással a szakértői díj nem csökkenthető. A fél a szakértői véleménnyel kapcsolatos kifogásait az eljárás folyamán, illetőleg az ítélet elleni perorvoslati kérelmében adhatja elő. A szakértői díjmegállapító végzés elleni fellebbezés tehát nem alkalmas a tartalmi problémák kiküszöbölésére. Helyesen hivatkozott a felperes álláspontjának e körben való alátámasztására a BDT2009. 2057. számon közzétett eseti döntésre, ami azonban a felülvizsgálati eljárásban - a szakértői vélemény elfogadása miatt - jelentőséget nem kapott. Mivel ekként a másodfokú bíróság nem megfelelő tartalmú utalása a döntésre nem hatott ki, a felülvizsgálati kérelem szerinti jogkövetkezmények alkalmazására sem ad okot.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a továbbiakban a Pp. 2. § (1)-(3) bekezdéseiben rögzített rendelkezések megsértését állította egyrészt azzal összefüggésben, hogy - véleménye szerint - az alapeljárás nem felelt meg a PK 29. számú állásfoglalásnak, a MEM rendeletnek, valamint a Ptk. 100-106. §-iban foglaltaknak.

A Pp. 2. § (1) bekezdése három igazságszolgáltatási alapelvet nevesít: a felek jogát a jogviták elbírálásához (bírósághoz fordulás joga), a tisztességes eljáráshoz és a jogviták ésszerű időn belül történő befejezéséhez.

A bírósághoz fordulás joga az eljárásba vitt jogok és kötelezettségek elbírálásához való jogot jelenti, azt a kötelezettséget rója az államra, hogy a jogviták elbírálásához bírói utat biztosítson [36/2014. (II. 19.) AB határozat].

A tisztességes eljáráshoz való jog kereteit garanciák sokasága tölti ki, a bírósággal és az eljárással szemben megkövetelt tulajdonságokat foglalja magában, egyben biztosítja az alkotmányos eljárási garanciák teljesedését [6/1998. (III. 19.) AB határozat]. Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy fogalmába beletartozik többek között az esélyegyenlőség biztosítása a felek részére. Követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését öleli fel, egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni [6/1998. (III.11.) AB határozat], az egyes eljárásokra vonatkozó szabályrendszer megvalósulásának vizsgálata alapján. Az Alkotmánybíróság 3112/2015. (VI. 23.) AB határozatában rögzítette, hogy nem sérül a tisztességes eljáráshoz való jog akár olyan esetekben sem, amikor a bíróság a tisztességes eljárás követelményeinek eleget téve helytelen következtetésekre jut döntésében.

A per ésszerű időn belüli befejezése kapcsán pedig az eljárás egész időtartamát kell vizsgálni, ahol az inaktív időszakot, az eljárás elhúzódásában lényegi szerepet játszó súlyos eljárási hibákat kell értékelni.

A felperes anyagi jogi hivatkozásai a felsorolt eljárási alapjogokhoz nem társíthatók, azokkal

összefüggésben nem értelmezhetők. Az is megállapítható, hogy felülvizsgálati kérelmében a megsértettként állított jogszabályhely [Pp. 2. § (1)-(3) bekezdés] és a hivatkozott anyagi jogszabálysértések kapcsolatát nem elemezte a támadott jogerős ítélet jogszabálysértő volta szempontjából. Emiatt a felülvizsgálati kérelem Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi kellékeinek azon lényeges jogi jellegzetessége, hogy közöttük kimutatható szoros logikai és perjogi kapcsolat álljon fenn, nem valósult meg, ezért a kérelemnek ez a része az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjának nem felel meg, így érdemben nem vizsgálható.

Ide sorolta a felperes azt is, hogy - álláspontja szerint - a szakvélemény helyett az eljáró bíróságoknak az ingatlantulajdonosok érdekeinek egybevetésével, a körülmények gondos mérlegelésével kellett volna eldöntenie a jogvitát. Nem sértette meg azonban eljárásával e tekintetben a másodfokú bíróság a felsorolt anyagi jogszabályokat és a Pp. 221. § (1) bekezdését sem. Ítélete 11. oldalának 2. bekezdése ezzel kapcsolatosan részletes indokolást tartalmaz, amely az álláspontját egyértelművé teszi, kellő alapossággal részletezi, egyben logikusan, érthetően magyarázza.

Ugyanezen anyagi jogi jogszabályok, és ezeken keresztül a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdésének, valamint 339. § (1) bekezdésének megsértését állította a felperes felülvizsgálati kérelmében vagyoni kárai kapcsán, lényegében megismételve korábbi hivatkozásait, vitatva az érdemi döntés helyességét. Ezzel valójában az alapügyben született jogerős döntés tartalmát jelölte meg kártérítési igényének alapjaként. A jogerős ítélet anyagi jogereje [Pp. 229. § (1) bekezdés] azt jelenti, hogy a bíróságok a keresettel érvényesített jogot véglegesen elbírálták és a felek azt többé vitássá nem tehetik, megváltoztatására csak rendkívüli perorvoslat eredményeként kerülhet sor. Ennek folytán a bíróságok és más hatóságok is kötelesek későbbi döntéseiknél a jogerős ítéletet figyelembe venni. Ez az alapvető indoka annak, hogy azokban az esetekben, amikor a fél a bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti igényét a saját ügyében korábban meghozott jogerős ítélet sérelmezett tartalmára alapítja, a kártérítési per bírósága nem állapíthatja meg a döntés jogellenességét (BDT2009. 1949., BH1993. 32.). Akkor nem lehet szó a felrőhatóság körén kívül eső téves jogalkalmazásról, ha a jogszabály teljesen nyilvánvaló és egyértelmű. Az alapperben jogértelmezési kérdések nem merültek fel, ilyen jellegű jogsértések nem történtek, az eljáró bíróságok az irányadó jogszabályok alkalmazásának kellő indokát adták és mérlegelési tevékenységük sem volt okszerűtlen. Ha a nem okszerűtlen bizonyítékértékelést, mérlegelést tartalmazó ítéletet a kártérítési per bírósága felülbírálná, az sértené az anyagi jogerő szabályát. Jelen esetben azokat a hivatkozásokat, amelyek vizsgálhatók voltak, a jogerős ítélet kimerítette, köztük a vagyoni kártérítési igények kapcsán a másodfokú bíróság ítéletének 12. oldal 2. bekezdésében kifejtette álláspontját, a kereset vizsgálatával következtetett az erre irányuló kereset megalapozatlanságára. Ilyen körülmények között a jogerős ítélet a hivatkozott okból jogszabálysértőnek nem tekinthető. Miután a döntés kiterjedt a felperes teljes kereseti kérelmére, nem sérült a Pp. 213. § (1) bekezdésének követelménye sem.

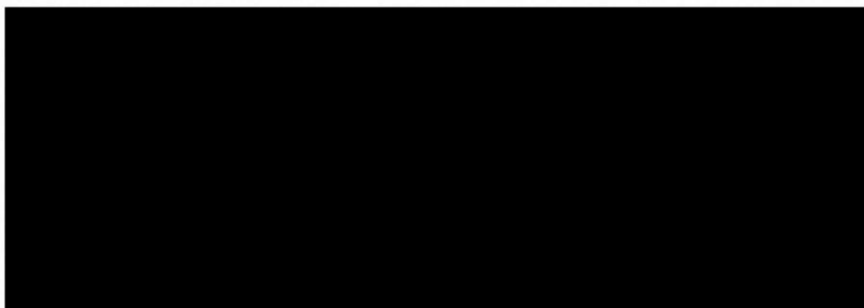
Az eljárás ésszerű időn belüli befejezéséhez fűződő joga kapcsán a felperes felülvizsgálati kérelmében is fenntartotta azt az álláspontját, hogy az alapeljárásban kizárólag a bíróságok hibájából húzódott el az eljárás, ezzel egyben sérült a tisztességes eljáráshoz való joga is. Kifogásolta, hogy a jogerős ítéletből nem derül ki, mely indokok alapján változtatta meg az

elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság. Ezzel szemben a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet 13-15. oldalai ezt az indokolást tartalmazzák, ismertetve a mérlegelés szempontjait is. Helyesen fejtette ki a másodfokú bíróság, hogy az eljárás 1 év 6 hónappal ténylegesen meghosszabbodott és ennek okait is tényszerűen tárta fel. Ezt a tényt az ebből a szempontból releváns körülményekkel együtt okszerűen mérlegelte és állapította meg azt az időtartamot, amellyel az eljárás szükségtelenül elhúzódott, ami sérti a felperesnek az eljárás ésszerű időn belüli befejeződéséhez fűződő jogát. Ezt a jogosultságot - az Alaptörvénnyel összhangban - kifejezetten a polgári peres eljárásokra vonatkozóan a Pp. 2. § (1) bekezdése fogalmazza meg. E §-ban ad felsorolást a jogszabály az eljárási alapjogokról, ahogy azt a Kúria fentebb már ismertette. Ebből a felsorolásból egyértelműen következik, hogy a polgári eljárásjog ezeket az alapelveket elkülönítetten kezeli, eltérő tartalommal ruházza fel. Így ha kizárólag a pertartam nyúlik szükségtelenül hosszúra a bíróság eljárási hibái miatt, az a félnek a nevesített eljárási alapjogok közül a per ésszerű időn belüli befejezéséhez fűződő jogának sérelmét okozza. Nem követett el tehát jogsértést a másodfokú bíróság azzal, hogy jogerős ítéletében nem állapította meg a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését.

Kifejtette felülvizsgálati kérelmében a felperes azt is, hogy nem ért egyet azzal a kialakult joggyakorlattal, amely szerint a kártérítési per nem jelenthet új jogorvoslati fórumot a fél számára, ebben a perben a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs lehetőség. Véleménye az volt, jelen kártérítési per első- és másodfokú bírósága elmulasztotta az ügyre vonatkozó indítványokat és észrevételeket kellő alaposággal megvizsgálni, és mivel álláspontjukat nem indokolták ítéleteikben, megsértették a Pp. 206. §-át, valamint 221. §-át.

Amint az a fentiekben már kifejtésre került, az indokolás kiemelt része az ítéletnek, az mutatja be a döntés megalapozottságát a tényállás megállapításával és az arra vonatkozó anyagi jogi jogszabályok helyes alkalmazásával (BDT2004. 1085.). A másodfokú bíróság indokolási kötelezettsége kiterjed a fellebbezés lényegét jelentő jogszabály értelmezéssel kapcsolatos álláspontjának kifejtésére is (BH2003. 240.II.). Mivel azonban az indokolás célja azon túl, hogy abban az eljárási szabályok és alapelvek megtartása nyomonkövethető legyen, elengedhetetlen az adott döntés szükséges és elégséges indokainak kifejtése, az eljárás anyagának logikus rendszerbe foglalás ismertetése. Ezért a határozat indokolásának tartalmaznia kell az eljárási törvényben meghatározott elemeket, egyben igazodnia kell az irányadó eljárási szabályok és a konkrét ügyben elbírálandó kérelmek által megszabott keretekhez. A bíróság azonban nem köteles a fél által szükségtelenül felsorolt jogszabályhelyek mindegyikével kapcsolatos álláspontját kifejteni. Indokolási kötelezettségének eleget tesz, ha a releváns, logikus, jogilag is követhető, a döntést megalapozó jogi érveit, az ezek kapcsán irányadónak vett jogszabályokat, azokkal kapcsolatos, az ügyet érintő álláspontját kifejti megjelölve, mi volt az oka, indoka alkalmazásuknak. Az ügy elbírálása szempontjából relevanciával bíró, a felek által felvetett jogkérdésekre viszont ki kell térnie, míg a döntéshez szorosan nem tartozó okfejtés szükségtelen. Összegezve: csak a szükséges mértékben kell az ítélet indokolásában foglalkozni a felek hivatkozásaival. A kért bizonyítás mellőzésének ugyanakkor rövid indokát törvényi kötelezettsége ismertetni [Pp. 221. § (1) bekezdés]. Összességében megállapítható, hogy a jogerős ítélet mindezen követelményeknek eleget tett, a jogvita lényegéhez tartozó kérdéseket részletesen indokolta, illetőleg utalt az elsőfokú ítélet helyes indokaira, foglalkozott a bizonyítás szükséges körével és kifejtette álláspontját azokban a jogvita lényegéhez tartozó kérdésekben is, amelyeket a fellebbezés érintett. A jogerős ítélet így ez okból nem sérti sem a Pp. 206. §-át, sem a 221. § (1) bekezdését.

Kifogásolta a felperes a bíróságoknak azt a gyakorlatát is, hogy a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során más ügyekben született döntéseket is figyelembe vesznek. A gyakorlat azonban helyes, az ítélkezés egységességét szolgálja, azt, hogy az ugyanazon időszakban bekövetkezett hasonló jogsérelmek miatt megítélt nem vagyoni kártérítési összegek egymástól kirívó mértékben ne térjenek el (hasonlóan: BDT2015. 282., Kúria Pfv. 21.099/2017/4.). Az így figyelembe vett jogerős döntések tehát támpontul szolgálnak az adott időszak ár- és értékviszonyainak, a társadalom teherbíró képességének felméréséhez, amit a bíróságnak a határozathozatal során figyelembe kell vennie. Emellett minden ügyben értékelni kell a feltárt egyedi tényeket, körülményeket, a jogsértéssel okozott hátrányokat.

A II. rendű alperesi felülvizsgálati kérelemben kifejtett hivatkozás kapcsán hangsúlyozza a Kúria, amennyiben az eljárás inaktív időszaka a teljes pertartam egyharmadát lényegesen meghaladja, az akkor is az eljárás súlyos elhúzódását jelenti, ha a teljes - jelen esetben 3 év 9 hónapos - pertartam a hasonló tárgyú perekben átlagosnak tekinthető. Lényeges továbbá, hogy a felperes késedelme a szakvéleményre való nyilatkozattétel kapcsán beleolvadt az inaktív időszakba, így nem állnak fenn a Pp. 2. § (2) bekezdésének alkalmazási feltételei sem.

Mindezek alapján helyesen mérlegelte a jogerős ítélet 1 évben azt az időszakot, ami a felperes alapvető jogában megmutatkozott sérelmet jelentett.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a felhozott okokból nem jogszabálysértő, illetőleg az indokolásban csak olyan kisebb, téves eljárási rendre hivatkozás történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt, ezért azt a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.”.

BÍRÓI DÖNTÉST ÉRDEMBEN BEFOLYÁSOLÓ JELLEG:

Az önkényes mérlegelés tilalma megszegése *fogalmilag, minden esetben tehát* a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, hiszen maga az önkényes mérlegelés vezet önkényes döntésekhez, ezért csak annyit kell hozzátennünk ehhez, hogy az érdemi döntést magát befolyásolta maga az ügy érdemében elkövetett önkényes mérlegelés-sorozat.

Az alkotmányvétség igazoló következő pontbeli („Alaptörvény-ellenesség mibenléte tételesen”) érvek figyelembevétele kedvezőbb helyzetbe hozta volna a felperest, hiszen a túlnyomórészt elutasító, s a helytadás tekintetében alacsony összeget megítélő ítéletek és az azokban előírt perköltség-fizetési marasztalásokból súlyos kötelezettségei fakadnak. E egyben tulajdonhoz való jogát is sértette.

Az ésszerű időn belüli befejezés hiánya és alacsony szankciója befolyásolta az érdemi ítéletet, ez is a kereseti kérelem része volt, megjelent a rendelkező részben (másodfokú és kúriai ítélet).

ALAPTÖRVÉNY-ELLENESSÉG MIBENLÉTE TÉTELESEN:

Jelen alkotmányjogi panaszomban kértem, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a 2011. évi CLI. tv. (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerint, hogy a velem, a felperessel érintett eljárásokban meghozott ítéletek, nevezetesen a Miskolci Törvényszék 10.P.22.529/2016/45-ös számú elsőfokú ítélete és az ezt helybenhagyó Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.054/2019/4.számú jogerős ítélete és a Kúria Pfv.III.21.009/2019/6. ítélete beleütköznek Magyarország Alaptörvényébe - XXVIII. cikke (1) bekezdésébe (tisztességes pártatlan bíróság általi tárgyaláshoz való jog, részeleme az önkényes mérlegelés tilalma, részeleme az ésszerű időn belüli befejezéshez való jog), s (7) bekezdésébe (érdemi hatékony jogorvoslathoz való jog, ezzel összefüggésben a bírósághoz fordulás joga, mindezekkel összefüggésben egyrészt az önkényes mérlegelés tilalma, másrészt az egyik felperesi indok elbírálásához való jog) ütközik. Végül XIII. cikkének (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog) ütközését is állapítsa meg az Alkotmánybíróság és a fenti ítéleteket semmisítse meg olyan iránymutatással, hogy a Kúria az elsőfokon eljárt bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítsa (rPp. 361. §-ának c.) pontja) és s a jelen alkotmányjogi panaszban írtak szerinti bizonyítási teher és mérce szerinti bizonyításra, értékelésre kötelezze az elsőfokú bíróságot.

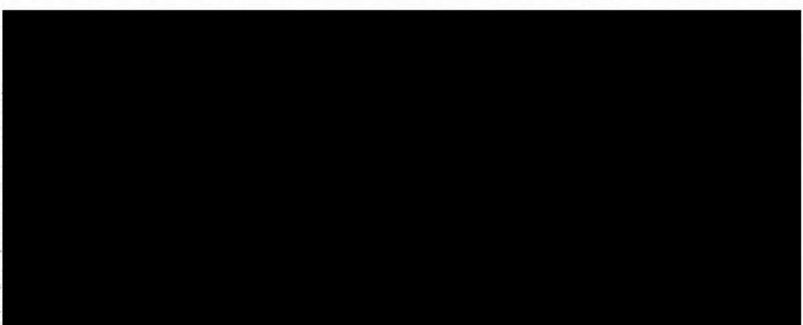
A./ Nyilvánvaló az önkényes mérlegelés tilalmába ütköző eljárásjogi, egyben a tisztességes eljáráshoz való jogot ügydöntő eljárásjogi jellegénél fogva is megszegő Alaptörvényt sértés a következő:

A sablonos, parttalanul kiterjesztő jog- és jogelv- (és esetjog-) alkalmazás alkotmányértő, az önkényes mérlegelés tilalmába ütközik.

Nem ért egyet a felperes a Debreceni Ítéltábla nyomatékkal hangsúlyozandó megállapításával, mely szerint e kártérítési per nem jelenthet új jogorvoslati lehetőséget a fél számára, a bizonyítékok felülmérlegelésére a kártérítési perben nincs lehetőség. Egészen pontosan ennek kiterjesztő alkalmazást nem osztom, mely sajnos nagyon elterjedt a hazai bírói gyakorlatban és gyakran önkéntelenül is a mündér becsületének védelmét jelenti. Ideje is szerintem, hogy az Alkotmánybíróság gátat szabjon e gyakorlatnak.

A felperes álláspontja szerint a fenti álláspont több okból is jogszabálysértő. Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben benyújtott fellebbezés is hivatkozott arra, hogy kereseti kérelmében nem az alapper döntésének tartalmát jelölte meg. Ugyanakkor az alapper és a kártérítési per vonatkozásában nem áll fenn a rPp. 229. § (1) bekezdése alapján megkövetelt fél-, tény- és jogazonosság. A kártérítési perben a bíróságnak nem kellene felülbírálnia az alapper bírósága által hozott döntést. Abban kell döntenie, hogy az alapügyben a kereseti kérelme alapján fennáll-e az alapper bíróságának a felelőssége. Nem arra irányul a kereseti kérelme, hogy változtassa meg a bíróság az alapügyben hozott döntést.

A felperes álláspontját tükrözi a Kúria Pfv. III.20.542/2012/6. számú ítéletében megfogalmazottak: „Nincs akadálya azonban annak, hogy a kártérítési per bírósága – az előbbiek érintése nélkül- vizsgálhassa az alapper bíróságának az esetleges károkozó magatartását, vagy mulasztását, illetőleg az ebből származó esetleges kártérítési felelősség fennállását. Ezek a kérdések ugyanis az alapperben nyilvánvalóan nem képezték vizsgálat tárgyát és ezért annak eredménye sem jelenhetett meg a jogerős ítéletben.”

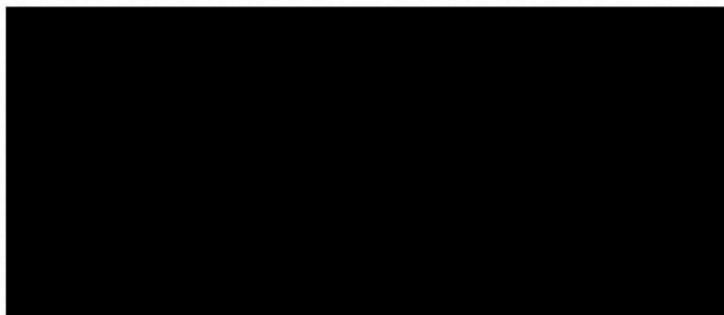

Az alapperben az első – és másodfokú bíróságok jogsértő jogalkalmazása jelentheti a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét és nem jelenti azt, hogy az alperesi ítéletek érdemét kívánja felülbíráltatni. A felperes indítványozó álláspontja szerint a rPp. 2. § (1) bekezdésében és Magyarország Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja a jogszabályok, így az eljárási jogszabályok a rPp-nek és Alaptörvénynek megfelelő alkalmazását. Az alperes a rPp. és az Alaptörvény alapján is köteles volt az ügyre vonatkozó indítványokat és észrevételeket kellő alapossággal megvizsgálni és ezek értékeléséről az ügyre vonatkozó határozatban számot adni.

A felperes egyik kérelme és bizonyítási indítványa, jogorvoslata „se irányult az előzményi perbeli döntés megváltoztatására”, s azt is szem előtt kellett volna tartania mindegyik eljárási bíróságnak, hogy az előzményi eljárás megfelelőségét értelem szerűen vizsgálni kénytelen kártérítési bíróságok anélkül nem hozhatnak helytálló döntést, hogy ne vizsgálnák meg az előzményi per megfelelőségét eljárási jogi, bizonyítási szempontok alapján. E kötelezettségüktől nem szabadulhatnak és nem is szűkíthetik le azt önmagában ezzel az előbbi idézőjelbe tett sablonos jogelvre hivatkozással, mert különben társadalmi funkciójukat nem látják el. Nem maradhatott volna ezért el a bírói hibák „nem kirívó” vagy „kirívó” jellegének részletekbe menő értékelése.

Ezen jogelv alkalmazása tehát olyan bírói hiba, mely egyértelműen önkényes, minden ésszerűséget, bírósági társadalmi funkciót sért, így a hatékony érdemi döntéshez, jogorvoslathoz és így indokoláshoz való jogba is ütközik, s nem mellékesen a magját érinti a hátrányos megkülönböztetéstől való védelemnek, tehát e körben tévedni súlyosabb megítélésű, mint más eljárási rész kérdésben. Ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdése (tisztességes tárgyaláshoz való jog) és (7) bekezdésébe (érdemi hatékony jogorvoslathoz való jog, ezzel összefüggésben a bírósághoz fordulás joga, és ezekkel összefüggésben is sérült és a XIII. cikkének (1) bekezdése is (tulajdonhoz való jog a későbbiekben írtak szerint).

Alkotmánybíróság 3064/2014. (III.26.) AB határozata alapján a jogorvoslathoz való jog megkívánja, hogy ne formálisan valósuljon meg a jogorvoslat, hanem az ténylegesen is alkalmas legyen arra, hogy betöltse szerepét a jogrendszerben. Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. Az Alkotmánybíróság 3081/2015. (V.8.) AB határozata szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme, a hatékony bírói jogvédelem követelménye sérelme csak akkor lekerülhet, ha a perbe vitt jogról a bíróság érdemben dönt. A perbe vitt jogról a bíróság érdemben nem döntött, csak látszólagosan. Az Alkotmánybíróság 3007/2016. (I.25.) AB határozata is irányadó, ami az indokolt és nem sablonosan, felületesen indokolt bírói döntéshez való jogot illeti. Itt említendő az Alkotmánybíróság 3153/2016. (VII.22.) AB, 3212/2015. (XI.10.) AB, 3065/2016. (IV.11.) AB határozatai (bírósághoz fordulás joga, tisztességes eljáráshoz való jog).

B./ Szintén egyértelmű önkényes mérlegelés tilalmába ütköző, de anyagi jogi Alaptörvénysértés a következő:

Nem helytállóan a másodfokú bíróság azon véleménye, mely szerint a Járásbíróság a kereseti kérelem vonatkozásában tájékoztatta a feleket a bizonyítási kötelezettségükről (alapirat 7. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal), azon hivatkozását sem, hogy a jelen peres eljárásban a keresetlevél 4. oldala, 11. sorszámú irat 1. oldala szerint tisztában volt a felperes bizonyítási kötelezettségével az alapügy vonatkozásában. Így azon hivatkozását sem, hogy az 1/2009. (VI.24.) PK vélemény 3. pontjában foglaltak szerint a bíróságnak akkor kell tájékoztatást adni a félnek, ha nincs kellőképpen tisztában bizonyítási kötelezettsége tartalmával. A Járásbíróság még csak nem is határozta be a bizonyítási eszközök körét, hiszen nem kizárólagosan lehetséges eszközként jelölte meg [redacted] tanú, és építész szakértő bevonását, sőt a jegyzőkönyv tartalma szerint ezt megelőzően általános tájékoztatást is nyújtott a bizonyítás eszközeiről.

A Járásbíróság megsértette a régi Pp. 3. § (3) bekezdését és a 1/2009. (VI.24.) PK véleményben kifejtetteket, mivel nem a kereseti kérelem alapján tájékoztatta a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről. A Polgári Perrendtartás tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó szabályainak alkalmazásával kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2009. (VI.24.) PK vélemény 4. pontjában kifejtettek szerint pedig a tájékoztatásnak az adott tényállásokra vonatkozóan egyediesítettnek és teljes körűnek, valamennyi elbírálásra kerülő kérelemre kiterjedőnek kell lennie, a tájékoztatási kötelezettség nem teljesíthető csupán a 3. § (3) bekezdésére és 164. § (1) bekezdésére utaló általános tájékoztatással. Az e vonatkozásban a bíróságot megillető mérlegelési jogkör sem mentesíthette ez alól a Járásbíróságot.

A perben felperesnek azt kellett bizonyítani, hogy a kémény jelen állapotában használhatatlan, illetve kijavításra vagy kicserélésre szorul. A kereseti kérelme alapján fenyőfa által okozott birtoksérelem, mind az azzal kapcsolatos szükségtelen zavarás megvalósult /„szüskségtelenül zavar, illetve akadályoz jogaim gyakorlásában, melyet az alperes el is ismert „hogy a fát ők ültették a jelenlegi helyére” /.

A Járásbíróság a felperest nem oktatta ki, de a rendelkezésre álló bírói gyakorlat, több bírósági döntés is kifejti azt, hogy a szükségtelen zavarás tényét a felperesnek kell bizonyítania, és a szükségtelen zavarás megvalósulása egyben a jogellenességet is megalapozza (EBH 2007.1600, BH 2006.184.). Az alperest viszont annak bizonyítása terheli, hogy mindent megtett annak érdekében, hogy a szükségtelen zavarást elkerülje (BDT2007.1567.). A speciális szaktudást igénylő kérdésben bizonyítékként felhasználható szakértői vélemény beszerzése szükséges.

Iratellenesen hivatkozik a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú ítélet perben állással kapcsolatos tájékoztatására vonatkozó indokaira az alapügy 7. sorszámú jegyzőkönyv 1. oldalán. „Tájékoztatja a feleket, hogy a felperes oldalán nincs kötelező pertársaság, csak az alperesi oldalon. Így a felperes házastársának nem kell kötelezően perben állnia, de őt az alperesek nem vonhatják perbe sem felperesként, sem alperesként.”

A járásbíróság idézett tájékoztatását követően a peranyag szerint, az alapper alperesei minden egyes esetben arra hivatkoztak, hogy a volt férjjel mindent megbeszéltek, az engedélyeket is tőle megkapták a fa ültetésére, a kéményben okozott kár bekövetkeztét is neki jelentették.

Fellebbezésben is hivatkozott arra a felperes, hogy a Járásbíróság tájékoztatási kötelezettségének eleget tett volna azzal is, hogy rögzíti, hogy az rPtk. 146. §-a alapján a tulajdonostárs önállóan is igényelhet birtokvédelmet a szomszédos ingatlan birtokosaival szemben.

A Járásbíróság tájékoztatása tehát megsértette a rPp. 2. § (1) bekezdésében tisztességes eljáráshoz való jog egyik meghatározó elemét a peres felek egyenjogúságát.

Nem felel meg az iratoknak a Debreceni Ítéltábla azon indoka, hogy az építész szakértő a szakvéleményében kifejezetten jelezte, hogy a kémény állapotának megítélése kívül esik szakértői kompetenciáján (alapügy 13. sorszám alatti szakvélemény, 3. oldal), a fenyőfa eltávolításának pedig előkérdése volt, hogy milyen hatást gyakorol a lakóházat is magába foglaló ingatlanra.

A [redacted] építész szakértő megállapította a gézkéménnyel kapcsolatban: „a perben exponált gázkémény helyreállításában szakszerűtlenség nem állapítható meg. A kémény fenékrészén, vagyis a bekötőcső szintjénél lényegesen alacsonyabban lévő tisztító nyílás záró- fedele a helyén van.”

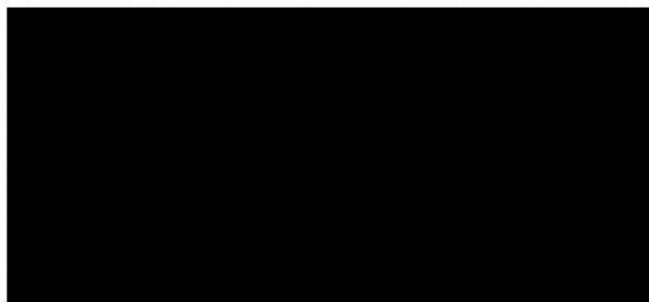
A fenyőfa esetében a szakvéleménye: „alperesi fenyőfa törzstávolsága a közös telekhatártól szokatlanul kevés, mindössze 19 centiméter.” „Az átnyúlási vetületi legnagyobb távolság, mintegy 2,2 m. A fenyő lombozata által „lefedett” felperesi hátsókert rész területe számításaim szerint 7,6 m². Nyilvánvalóan a fa gyökérzete is áttérjed a felszín alatt a felperesi területre, a lombozathoz hasonló mértékben.” „A közelítőleg 7,6 m²-ben beszámítható hátsókerti rész hasznosításából – házikerti művelésből – kivehető éves tiszta jövedelem minimális. Kerti növényfajától függően 730-820 –Ft közé becsülhető. A fenyőfa további visszavágásával csak elfogadhatatlan esztétikai állapot, aszimmetrikus lomb-alakzat keletkezne. A teljes kiírtás pedig nem volna arányban – álláspontom szerint – az általa okozott kármértékkel.”

Nem értett egyet a felperes a Debreceni Ítéltábla megállapításával, mely szerint alaptalanul sérelmezi az építész szakértő kompetenciáját, ha a felperes álláspontja szerint kompetenciakör hiányában terjesztette elő a szakvéleményét, akkor az alapügyben kellett volna fellebbezéssel élnie az építész szakértő díját megállapító végzéssel szemben.

A felperes a fellebbezésben is hivatkozott, hogy egy építésügyi szakértőt többirányú speciális szakismeretet igénylő jelentős tény megítéléséhez nem is rendelhetne volna ki a járásbíróság, mivel képesítésénél fogva egyik szakterületen sem rendelkezett megfelelő ismerettel. Ezzel a járásbíróság megsértette a rPp. 177. § (1)-(4) bekezdését.

„A bírói gyakorlat értelmében (BH2006.161) az érdemi döntésre kiható eljárási szabályt sért a bíróság, ha többirányú speciális szakismeretet igénylő tény megállapításához, vagy megítéléséhez olyan szakértőt vesz igénybe, aki képesítésénél fogva csak az egyik szakterületen rendelkezik megfelelő szakismerettel.” Ugyanazon véleményt fogalmazza meg a BH+2009.3.119. döntés is.

Nem ért egyet, illetve iratellenes a felperes szerint a Debreceni Ítéltábla megállapítása, hogy nem történt kirívóan súlyos jogsértés az építész szakértő kirendelésével, de azzal sem, hogy e bizonyítás továbbfejlesztését (amelyet a 48. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldalán rögzített nyilatkozata szerint a felperes sem kért) nem látták szükségesnek, és mivel e szakértő minden a jogvita elbírálása szempontjából megválaszolandó kérdésre előterjesztette véleményét, nem rendelt ki más szakértőt sem.

A Járásbíróságot a peres iratanyag szerint is a felperes több levélben is kérte (2014. július 22., 2014. október 22.), hogy [REDACTED] szakvéleményének ellentmondásait a feltett kérdéseinek megválaszolásával oldja fel (BH+2011.1.20.), vagy a perben másik szakértőt rendeljen ki. Ennek a Járásbíróság nem tett eleget, sem írásbeli kiegészítést, sem a szakértő tárgyalásra történő beidézését nem tette lehetővé. Indítványozásra került, hogy a bíróság más szakértőt rendeljen ki a fenyőfa esetében, ez nem történt meg. A járásbíróság a gázkémény esetében többszöri indítványozásra rendelte ki [REDACTED] szakértőt. A fenyőfa esetében nem került sor másik szakértő kirendelésére. A hivatkozott 48. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldalán: „Amikor a [REDACTED] szakértő személyes időzését kértem, nem volt tudomásom a bíróság hivatalos tudomása szerinti betegségeiről. Ebben az esetben helyette új szakértő kirendelését kérem, ugyanazon feladattal, az újabb szakértő költségeit vállalom.” Ezzel megsértette a rPp. 177. § (5) –(6) bekezdését, 180. § (1)-(3), 182. § (1)-(3) bekezdését.

A Járásbíróság ítéletében hivatkozik: „A szakértő 13. szám alatt adott és egy alkalommal 29. szám alatt kiegészített szakvéleményét a bíróság a tényállás megállapításához a felperes mindvégig hangoztatott észrevételei ellenére elfogadta.”

Az építész szakértő díját megállapító végzéssel szembeni fellebbezésben annak összege csökkentésének indokaként nem hozható fel olyan kérdés, különösen a szakvélemény megalapozatlansága, hiányosságai, egyéb tartalmi kérdései, mivel azok nem tartoznak a díjmegállapító végzés és az ellene irányuló fellebbezés tartalmi keretei közé. Így az a díj csökkentéséhez alapul nem szolgálhat (BDT2009.2057.).

Utalt a Debreceni Ítéltábla arra, hogy alaptalan volt a felperes elsőfokú eljárás során tett azon hivatkozása is, hogy a Nyíregyházi Törvényszék jogerős ítélete szerint felesleges volt az építész szakértő kirendelése.

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bírósággal megegyezően mutatta be a Nyíregyházi Törvényszék ítéletét, mely szerint a járásbíróság ítéletének 3000 Ft kártérítés megfizetésére vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte. Az indokolásban kitért arra, hogy a kereseti kérelem nem terjedt ki a fenyőfa által okozott kár megtérítésére.

A felperes indítványozó a fellebbezésében részletesen bemutatta, hogy a Nyíregyházi Törvényszék jogerős döntése mennyiben sérti a tisztességes eljárás lefolytatásához való jogát. Az alapeljárásban megsértette a Járásbíróság a Kúria PK 29. előírását, mivel abban foglaltak szerinti tájékoztatásnak nem eleget. Figyelmen kívül hagyták az érvényben lévő MÉM rendelet ültetési távolságra vonatkozó előírását, melyre magyarázatot nem, illetve a jogszabály előírás szándékos figyelmen kívül hagyását adta. Az alapügyben eljáró bíróságok a rPtk. 100 §-a csak hivatkoztak, de eljárásukat nem arra alapították a Legfelsőbb Bíróság Pfv.21.358/2009/7. sz. ítéletében megfogalmazottak szerint. Emellett kifejezetten szabályozza a legkritikusabb olyan életviszonyokat, amelyek a tulajdonjog gyakorlása során a szomszédsági együttélés keretében felmerülnek. A szomszédjogi szabályokon rPtk. 100-106. § alapuló bírói gyakorlat alapján, tipikusan e rendelkezések alkalmazásával bírálják el, az alapügyben a 104. §(2) bekezdés nem alkalmazása az eljáró bíróságok ítélete nem ad magyarázatot. Arra sem, hogy a fenyőfa ügyében a járásbíróság ítéletét miért a szakértő szakvéleményére alapította. Miért nem az ingatlantulajdonosok érdekeinek egybevetésével, a körülmények gondos mérlegelésével döntötte el jogvitát, figyelemmel arra is, hogy a

szomszédoknak egymás közötti kapcsolatukban a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően kölcsönösen együttműködve kell eljárniuk.

A Debreceni Ítéltábla nem indokolta meg továbbá azt sem, hogy mit értett alaptalanságon, mikor arra hivatkozott, hogy a II. rendű alperes jogerős ítélete szerint felesleges volt e szakértő kirendelése. Így a fellebbezés erre vonatkozó része elbírálatlan maradt. Megsértette a rPp. 221. § (1) bekezdésében foglaltakat.

A felperes fentiekben kifejtett álláspontja szerint a Debreceni Ítéltábla, a Miskolci Törvényszék ítéletei tévesen értelmezték és alkalmazták a rPp. 2. § (1)-(3) bekezdését, továbbá megsértették a rPp. 206. §-át, mikor megállapították, hogy a hivatkozott eljárási szabályok megsértése nem eredményezte a tisztességes eljáráshoz fűződő jogok sérelmét.

Mindezek olyan *iratellenes* tévedések, mely egyértelműen önkényesek, minden ésszerűséget, a fenti jogi előírások egyszerű nyelvtani értelmezését is sértik, a „fekete fehér”-jellegűek, így a hatékony érdemi döntéshez, jogorvoslathoz és így indokoláshoz való jogba is ütközik. Ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdése (tisztességes tárgyaláshoz való jog) és (7) bekezdésébe (érdemi hatékony jogorvoslathoz való jog, ezzel összefüggésben a bírósághoz fordulás joga is sérült és a XIII. cikkének (1) bekezdése is (tulajdonhoz való jog a későbbiekben írtak szerint).

C./ Bár az ésszerű időn belüli tárgyaláshoz való jog tekintetében jogorvoslatot kaptam a jogalap tekintetében, ám a megítélt összeg olyan alacsony (200.000. Ft), hogy az ítéletek ennek ellenére sértik ezt a részelemét is a tisztességes tárgyaláshoz való jognak. A Strasbourgi gyakorlatban nemigen fordul elő a 4.000.-10.000. eurónál kisebb nem vagyoni kártérítés e címen átlagos 6. cikkbe ütköző késedelmeknél. A Strasbourgi gyakorlat egyéb a továbbiakban ismertetett elveinek sem felelt meg ez az alacsony kártérítés.

A periratokból is megállapítható, hogy a bizonyítási eljárás nehézsége a bíróság hibája, mulasztása miatt következett be, melyeket az előző részekben bemutatásra került. A Debreceni Ítéltábla ítéletéből nem derül ki, nem egyértelmű, mely indok(ok) alapján változtatta meg az elsőfokú bíróság ítéletét, a fellebbezés kérelem alapján, mivel egyrészt az előadott indokai megegyeznek az elsőfokú bíróság által előterjesztettekkel. A kérelemhez kötöttség elve a másodfokú eljárásban is érvényesül (BH2008.1.27.). Másrészt hivatkozott ugyan arra, hogy 1 év 6 hónappal meghosszabbodott a tényleges pertartam, de nem adta indokát /csak a Pp. (1)-(3) bekezdését ismertetette !/, hogy e hátránnyal sérült a tisztességes eljáráshoz való joga a felperesnek.

A Debreceni Ítéltábla a kártérítés, mint méltányos elégtétel összegét egyrészt a bírói gyakorlatnak megfelelően figyelemmel mértéktartásra és arányosságra, és a hasonló ügyekben hozott döntésekre (Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.619/2012/6., Fővárosi Ítéltábla Pf.VI. 20.119/2013/5.) alapozta. A rPp. 2. § (3) bekezdése szerint a „méltányos elégtételt biztosító” kártérítés összegének meghatározása során értékelendő, hogy a felet a bíróság mulasztása következtében milyen súlyú, illetve mértékű sérelem érte. Az hogy más ügyben, milyen összegű kártérítés került megállapításra azt ítélete meghozatalakor figyelmen kívül kellett volna hagynia, különösen olyan körülmények között, amikor ritka a pernyertesség ilyen ügyekben és a hazai kártérítési összegeket általános belföldi és külföldi bírálatok érik (legújabbban a veronai buszbalesetnél). Másrészt a Debreceni

Ítélet tábla az eljárás viszonylagos bonyolultságára, a többszöri keresetváltoztatásra, arra a körülményre alapított döntését, hogy az eljárás tárgya a birtokháborítás és a szomszédjog volt, annak alapját már a régebb óta fennálló sérelmek képezték, a felperes el is költözött a per alatt a per tárgyát képező ingatlanból.

A Debreceni Ítélet tábla döntésénél egyrészt olyan indokot hozott fel, melyre sem az elsőfokú bíróság ítélete nem tért ki, sem a fellebbezésben nem szerepelt. Az ítélet indokolása sem terjeszkedhet túl a kereseti kérelmen (BH1994.5.272). Másrészt a fellebbezésben előadottak, köztük a keresetváltoztatásra vonatkozó megállapításra vonatkozó álláspontot nem utasította el, azzal kapcsolatban indokolást egyáltalán nem adott elő, így arra nem hivatkozhat.

A felperes fenti álláspontja szerint az első - és másodfokú ítéletek tévesen értelmezték és alkalmazták a rPp. 2. §(1)-(3) bekezdését a perek ésszerű időn belül való befejezés tekintetében. Megsértették az ítéletek a rPp. 206. §-át, amikor megállapították, hogy az ügy bonyolultságára tekintettel nem volt megállapítható, ill a perek ésszerű időn belül való befejezése jog sérelme sérült, a felhozott indokokkal megsértette a rPp. 213. § (1) bek., 215. §, 221. § (1) bekezdését.

Ráadásul a „nem lehet kiragadni egyes részleteket”- kitétel felperesi kérelmezőre hátrányos alkalmazása -s ez jellemezte a másodfokú álláspontot (5.o.) - szintén nem elfogadható, hiszen egy-egy időszak is késedelmessé teheti a teljes eljárást.

Ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdése (tisztességes tárgyaláshoz való jog) és részeleme (ésszerű időn belüli befejezéshez való jog) sérült.

D./ Mindegyik teljesen (elsőfokú ítélet) vagy túlnyomórészt keresetet elutasító, nekem hátrányos bírósági ítélet és az eddig a jelen pontnál („Alaptörvény-ellenesség tételeken”) felsoroltak mindegyike (A-C./) értelemszerűen **sértette az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog), hiszen** a perverzség befolyásolta a perköltség-teljesítési kötelezettséget, a vagyoni hátrány (200.000. Ft fellett elmaradt megérdemelt kártérítés) pedig sérti a tulajdonhoz való jogot.

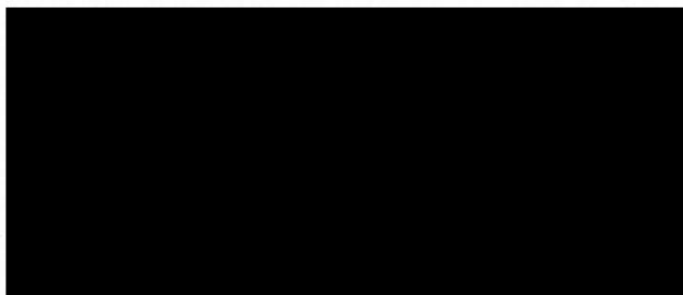
Végül:

Egyik előbbi alkotmányos megsértett jog szükséges, arányos, objektív, ésszerű korlátozása sem merült fel egyik bíróság ítéletében sem, nem mentesül egyik sem az alkotmányértés alól ezen az alapon sem (Strasbourggi szükségességi-arányossági tesztre utalok).

A tisztességes eljáráshoz való jog csak a tárgyalás nyilvánossága tekintetében korlátozható, ez fel sem merült. A tulajdonhoz való jog adók és közérdekű használat érdekében korlátozható jogszerűen, ez nem merült fel.

JOGI ÉRVELÉS HOSSZABBAN ÉS ÁLTALÁNOSABBAN:

Az előbbieken kifejtett Alaptörvényértésekhez az alábbi alkotmányjogi, nemzetközi emberi jogi háttér, alapok tartoznak:

Az Alaptörvény-ellenességet megalapozza, hogy az önkényes mérlegelés tilalma az előbbiek körében súlyosan sérült a következő indokok miatt önmagában és együttesen értékelve is.

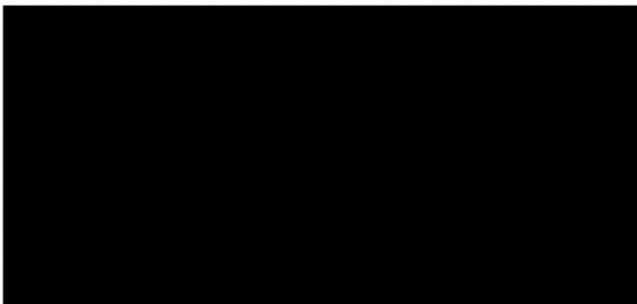
„A bírósághoz való fordulás alapvető joga nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, »elszenvedői« a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogaikat és kötelességeiket elbírálja (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt), és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére.” Ezt a logikát követve az Alkotmánybíróság megsemmisítette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvénynek (Pp.) azt a rendelkezését, amely szerint a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, ha megállapítható, hogy „a felperes követelése nyilvánvalóan alaptalan vagy lehetetlen szolgáltatásra (megállapítására) irányul” [59/1993. (XI. 29.) AB hat.].

Az önkényes mérlegelés az alperesnek az EJEE 6. cikkét és az Alaptörvény bekezdésében biztosított jogait is sérti. Ezzel kapcsolatban merül fel az, hogy ha a bíróság megsérti a Pp. 206. §-ban foglalt mérlegelési és jogértelmezési szabályokat (önkéntesen mérlegel vagy értelmez jogot), akkor megsérti-e a peres félnek a tisztességes tárgyaláshoz való alkotmányos jogát. Ha a bíróság önkényesen mérlegel, vagy értelmez jogot, ugyanúgy nem biztosítja az ügyfél számára a bírósághoz való fordulás alkotmányos jogát, mivel jogellenesen nem vesz figyelembe való tényeket, vagy jogellenesen értelmez jogszabályokat. Az önkényes mérlegelés és jogértelmezés esetén a bíróság kizárja annak lehetőségét, hogy az ügyfél az alanyi jogainak érvényesítése érdekében hatékonyan fordulhasson a bírósághoz illetve, hogy a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést.

A bírói döntésekkel szemben valamennyi demokratikus jogállamban elvárható az objektivitás és az átláthatóság, ami egyfelől elejét veszi az önkényes hatósági és bírósági döntéshozatalnak, másrészt erősíti a bírósági döntéshozatalba vetett közbizalmat, és a bírói döntések tekintélyét (*Taxquet kontra Belgium*, 926/05.; 2010. november 16.; § 90.; legutóbb megerősítve: *Shala kontra Norvégia*, 15620/09.; 2012. július 10.; § 29.). A Bíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes eljárás és a jogállamiság elvéhez tartozik az a követelmény, hogy a bíróságok a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be (*Suominen kontra Finnország*, 37801/97.; 2003. július 1.; § 34.; legutóbb megerősítve: *Vojtechová kontra Szlovákia*, 59102/08.; 2012. szeptember 25.; § 35.). Az indokolt bírói döntéshez fűződő jog megsértését kizárólag az alapul fekvő egyedi ügy összes körülményeinek vizsgálatát követően lehet megítélni (*Tatishvili kontra Oroszország*, 1509/02.; 2007. február 22.; § 58.; *Gradinar kontra Moldova*, 7170/02.; 2008. április 8.; § 107.; legutóbb megerősítve: *Sholokhov kontra Örményország és Moldova*, 40358/05.; 2012. július 31.; § 67.).

Az Alkotmánybíróság IV. 333/2016 számon hozott határozata, valamint Darák Péter a Kúria elnöke „A bírói hatalom kártérítési felelőssége” című tanulmányában is egyértelműen jogellenesnek tartja a bírói önkényt, miszerint:

Alkotmánybíróság IV. 333/2016 számon hozott határozata III. rész 23. pontja is megerősít: „A bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be

nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.”

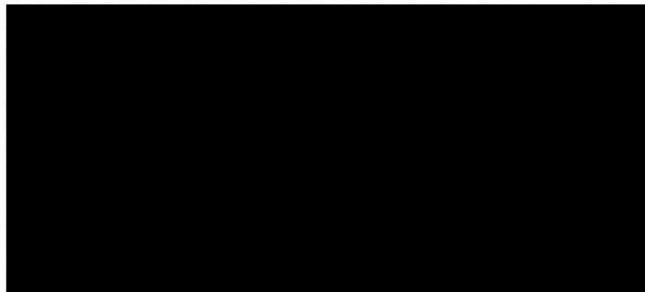
A tanulmányából szó szerint idézve: „A bírósági jogkörben eljáró személyek károkozó magatartása – amennyiben következmények nélkül marad – az államhatalom oldaláról nézve súlyos működési zavart eredményez; rést üt a jogállamiság, a jog uralma alá vetett állam eszméjének pajzsán, teret engedve ezzel az önkénynek.”

Alkotmánybíróság 3064/2014. (III.26.) AB határozata alapján a jogorvoslathoz való jog megkívánja, hogy ne formálisan valósuljon meg a jogorvoslat, hanem az ténylegesen is alkalmas legyen arra, hogy betöltse szerepét a jogrendszerben. Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. Az Alkotmánybíróság 3081/2015. (V.8.) AB határozata szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme, a hatékony bírói jogvédelem követelménye sérelme csak akkor lekerülhető, ha a perbe vitt jogról a bíróság érdemben dönt. A perbe vitt jogról a bíróság érdemben nem döntött, csak látszólagosan. Az Alkotmánybíróság 3007/2016. (I.25.) AB határozata is irányadó, ami az indokolt és nem sablonosan, felületesen indokolt bírói döntéshez való jogot illeti. Itt említendő az Alkotmánybíróság 3153/2016. (VII.22.) AB, 3212/2015. (XI.10.) AB, 3065/2016. (IV.11.) AB határozatai (bírósághoz fordulás joga, tisztességes eljáráshoz való jog).

Az első és a másodfokú bíróság, valamint a Kúria önkényesen, azaz alkotmányellenesen utasította el túlnyomó részben a keresetet. A fentiek miatt ez az álláspont közvetve szembemegy az Emberi Jogok Európai Egyezménye (Római Egyezmény) 6. cikkével, de az EU Alapjogi Charta tisztességes eljárást érintő rendelkezéseivel is.

A Római Egyezmény, az 1993. évi XXXI. törvény, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 13. cikke a hatékony jogorvoslathoz való jog kapcsán kimondja: bárkinek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje az esetben is, ha e jogokat hivatalos minőségben eljáró személyek sértették meg. Itt említendő (a két érintett felsőbb bíróság kifogásolt döntései, következtetései kapcsán), hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának a Delcour-ügyben hozott határozata szerint az egyezmény nem kötelezi a tagállamokat fellebbviteli bíróságok felállítására. Ha azonban ilyen bíróságok működnek, a 6. cikknek, tehát a tisztességes eljárás általános követelményeinek érvényesülniük kell.

Az EJEB vonatkozó Kézikönyve szerint „...annak megkövetelésével, hogy az ügyeket „ésszerű időn” belül tárgyalják, az Egyezmény kiemeli annak fontosságát, hogy az igazságszolgáltatás a hatékonyságát és hitelességét veszélyeztető késedelmek nélkül történjen (H. kontra Franciaország, § 58; Katte Klitsche de la Grange kontra Olaszország, § 61). A 6. cikk 1. bekezdése kötelezi a

Szerződő Államokat, hogy úgy alakítsák ki a jogrendszerüket, hogy a bíróságok megfelelhessenek az e rendelkezésben foglalt különböző követelményeknek.

Ami a figyelembe veendő időszak végét illeti, főszabály szerint a figyelembe veendő periódus a szóban forgó teljes eljárást lefedi, beleértve a fellebbviteli eljárást is (König kontra Németország, § 98 in fine), és egészen a jogvitát elrendező döntésig tart (Poiss kontra Ausztria, § 50). Ezért az ésszerű idő követelménye a jogi eljárás minden, a jogvita rendezését célzó szakaszára érvényes, nem kizárva az ügy érdeméről szóló ítéletet követő szakaszokat sem (Robins kontra Egyesült Királyság, §§ 28-29).

Az eljárások hosszának a 6. cikk 1. bekezdése szerinti ésszerűségét minden esetben a különös körülményeknek megfelelően kell értékelni (Frydlender kontra Franciaország[GC], § 43), ami globális értékelést kívánhat meg (Obermeier kontra Ausztria, § 72; Comingersoll S.A. kontra Portugália [GC], § 23).

Az eljárás teljességét figyelembe kell venni (König kontra Németország, § 98 in fine).

- Miközben a különböző késedelmek önmagukban nem vetnek fel feltétlenül semmilyen problémát, együtt és összességükben eredményezhetik az ésszerű idő túllépését (Deumeland kontra Németország, § 90).

Az olyan „hosszú időszakok, amelyek során az eljárás ... nem halad előre”, magyarázat nélkül nem fogadhatóak el (Beaumartin kontra Franciaország, § 33).

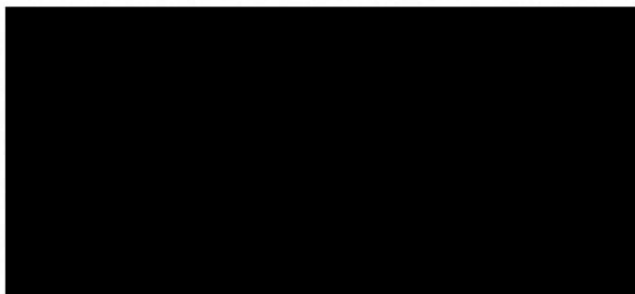
Az eljárás hosszának ésszerűségét a következő, a Bíróság estejoga által kialakított kritériumok fényében kell értékelni: az ügy bonyolultsága, a kérelmező és az érintett hatóságok magatartása, és hogy mi volt a kérelmező számára az eljárás tétje (Comingersoll S.A. kontra Portugália [GC]; Frydlender kontra Franciaország [GC], § 43; Sürmeli kontra Németország [GC], § 128).

A jogvita tétje is fontos a Strasbourgi gyakorlatban, az jelen perben magas volt. Az ügy nem volt különösebben bonyolult.

Az Alkotmánybíróság követi az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjogi érvelését, elveit.

Az Alkotmánybíróság **tulajdonhoz való joggal kapcsolatos** gyakorlatát illetően kiemelendő:

Az AB gyakorlata szerint [64/1993. (XII. 22.) AB határozat] „[a]z alkotmányi tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat. A szükséges és arányos korlátozásnak, illetve a tulajdonjog lényeges tartalmának ugyanis nincs polgári jogi megfelelője. A tulajdonjog részjogosítványai [...] nem azonosíthatók a tulajdonhoz való jog alkotmányi védelmet élvező lényeges tartalmával. [...] Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más.” (ABH 1993, 373, 379–380.).

5/2016. (III. 1.) AB határozat így összegez: „A tulajdonhoz való jog tartalmának legalaposabb kifejtését a 64/1993. (XII. 22.) AB határozat tartalmazza, melynek 2012 utáni alkalmazhatóságát az Alkotmánybíróság számos határozata megerősítette. {18/2015. (VI. 15.) AB határozat, Indokolás [26]; 25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [59]} Eszerint a tulajdonhoz való jog fogalma „nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével; azaz sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványai, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával. Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkor (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és 8 Erről a határozatról bővebben l. alább. funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más.” [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 369, 179.] A polgári jogi tulajdonfogalomtól való elhatárolás azonban nem eredményezi a tulajdonjog részjogosítványai alkotmányos védelmének teljeskörű hiányát. A tulajdonhoz való jog – azon belül a tulajdonjog részjogosítványainak – korlátozása akkor alkotmányellenes (alaptörvény-ellenes), ha az elkerülhetetlen, tehát kényszerítő ok nélkül történik, továbbá, ha a korlátozás súlya a korlátozással elérni kívánt célhoz képest aránytalan. Az állam egyfelől – az alkotmányos kivételek lehetőségétől eltekintve – köteles tartózkodni a magán- vagy jogi személyek tulajdonosi szférájába való behatolástól, másfelől köteles megteremteni azt a jogi környezetet, azt az intézményi garanciát, amely a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működőképesé teszi. {3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [50]} Mindemellett az Alkotmánybíróság megállapította, hogy alapjogi védelem illeti meg azt is, akinek a tulajdonszerzéshez kétségtelen jogcíme van. A jogcím akkor kétségtelen, ha az egyértelmű” {3387/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [16]; 3177/2014. (VI. 18.) AB végzés, Indokolás [24]} [31]” A tulajdonhoz való jogra irányuló gyakorlat összegzése – más összefüggésben – a 3074/2016. (IV. 18.) AB határozatban jelenik meg, amely határozatra később még visszatérek: „Emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy a 26/2013. (X. 4.) AB határozat úgy értelmezte a tulajdon védelméhez való jogot, hogy az Alaptörvény tulajdoni klauzulája – az Alkotmánybíróság eddigi következetes gyakorlata és főszabály szerint [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 373.; 10/2001. (IV. 12.) AB határozat, ABH 2001, 123., illetve 819/B/2006. AB határozat, ABH 2007, 2038, 2041.] – csak a már megszerzett tulajdont (Indokolás [193]), illetve kivételes esetekben a tulajdoni várományokat védi {3209/2015. (XI.10.) AB határozat, Indokolás [65]}. [37] Az államnak tehát nincs kötelezettsége arra, hogy a magánszemélyt a tulajdonszerzéshez vagy a tulajdon élvezetéhez segítse [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 201.; 936/D/1997. AB határozat, ABH 1999, 615, 619.]. [38]

EGYÉB:

Perújítást nem kezdeményeztek az ügyben.

Felülvizsgálati eljárás nincs folyamatban, az lezárult.

Budapest, 2021.03.29. *(hiánypótlással egységes szerkezetben: 2021.05.29.)*

Tisztelettel:

kérelmező

jogi képvis.: dr. Szepesházi Péter ügyvéd